

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för humaniora

Moder Svea eller hora?

En diskursanalys av kvinnliga NMR-sympatisörers
texter om kvinnans roll i politiken

Anna-Cajsa Torkelsson

2018

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Genusvetenskap, 61-90 hp

Handledare: Åsa Carlson
Examinatorer: Sarah Ljungquist och Jaana Kurvinen

Abstract

This essay explores ten articles or letters to the editor, written by women who sympathize with the Swedish extreme right-wing party Nordic Resistance Movement. The purpose of the essay is to examine what arguments women bring forward to explain their commitment to the movement, despite its misogynist roots. The texts, along with an article, written by a man who is a party member, and the party manifesto, are examined mainly with the help of discourse analysis. Yvonne Hirdman's theory on gender systems, Edward Said's notion of orientalism and Benedict Anderson's concept of imagined communities have all been crucial to the theoretical framework of the essay. The results show that the women emphasize how their unique female qualities give them an elevated position in the organization, that they complete men, that they are in need of protection and, finally, that they have reached a higher level of understanding of society than other women. However, they contradict themselves when they reveal how they feel diminished and treated with scorn by men from the party.

Keywords: Nordic Resistance Movement, discourse analysis, gender, nation

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1 Syfte och frågeställningar	1
2. BAKGRUND	2
2.1 Nordiska motståndsrörelsens framväxt	2
2.2 Nordiska motståndsrörelsens politik	3
2.3 Särartsfeminism och biologins inflytande	4
2.4 Tidigare forskning	7
2.4.1 Så påverkar nationalismen kvinnorna	7
2.4.2 Teorier om vad som lockat kvinnor till fascismen	9
2.4.3 Nazismen i Sverige i modern tid	10
3. TEORETISKA PERSPEKTIV OCH UTGÅNGSPUNKTER	12
3.1 Genussystemet bakom kvinnans underordning	12
3.2 Idén om nationen – och den Andre	14
4. MATERIAL OCH METOD	16
4.1 Kvinnornas egna berättelser	17
4.2 Annat material	18
4.3 Metod	18
4.3.1 Diskursanalys	18
4.3.2 Retorikanalys	20
5. ANALYS	21
5.1 Kvinnan på en piedestal	21
5.2 Kvinnan kompletterar mannen	24
5.3 Kvinnan i behov av beskydd	26
5.4 Kvinnan som vågar se sanningen	29
5.5 Svårigheter med att vara kvinna inom NMR	32
6. SLUTORD	35
Litteraturlista	38
Bilaga	41

1. Inledning

För många är det något kittlande i tanken på kvinnliga nazister. Tidningsmagasins glansiga omslag pryds av kvinnor som mördat och torterat i nationalsocialismens namn. ”Nazilägens värsta förbrytare gillade sitt jobb” står det i versaler på ett nummer av *Allt om Vetenskap Historia*, intill en bild på den ökända lägervakten Irma Grese i rutig kjol.

Vad är det som är så kittlande med ”den blonda bestens” liv och död? Kanske menar vissa att kvinnor har en naturlig talang för omvårdnad och att det därför blir desto obegripligare att kvinnor har kunnat hemfalla åt en ideologi som har lett till folkmord. Själv kan jag inte släppa funderingarna på vad som lockat kvinnor till en rörelse som på många sätt kan anses vara macho och kvinnonedsättande. Visserligen sätter nazismen kvinnan på piedestal och gör henne till Moder Svea, den ultimata symbolen för vårt land (Rönnbäck 2004, 226). Nazistiska Nordiska motståndsrörelsen skriver dessutom i sitt partiprogram att man vill stärka kvinnans roll i samhället, fördubbla antalet dagar med föräldrapenning, höja barnbidraget och erbjuda gratis barnomsorg, förslag som i ett annat sammanhang hade kunnat ses som feministiska (Nordfront 2015). Samtidigt vittnar kvinnliga avhoppare om att deras enda roll inom högerextremismen varit att agera flickvänner, smörgåsfixare inför manifestationer och allmänt hålla sig i bakgrunden (Blomquist och Bjurwald 2009, 166, 269).

Det är det motsägelsefulla i detta som intresserar mig. Hur kan kvinnor som vuxit upp i Sverige samtidigt som mig, som själva sett hur flickor fått bättre betyg än pojkar i nästan alla skolämnen, låta sig nöjas med att tilldelas rollen som den passiva modern? Hur kan de inte kräva mer? Vad är det de lockas av i nazismen? I den här uppsatsen undersöker jag ett antal texter skrivna av kvinnliga nazistsympatisörer, för att – utifrån deras egna ord och formuleringar – försöka utröna varför de har gjort de val de har gjort.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här uppsatsen är att visa de olika diskurser ur vilka ett antal kvinnliga NMR-sympatisörer hämtar argument för att förklara och/eller försvara sin politiska ståndpunkt, särskilt med tanke på rörelsens ofta nedvärderande kvinnosyn. För att analysera och förstå dessa diskurser använder jag mig av teorier och begrepp som

särartsfeminism, genussystem, föreställda gemenskaper och orientalism. Metodologiskt gör jag en diskursanalys inspirerad främst av den kritiska diskursanalysen, dock med inslag av terminologi från retorikanalys. Jag kommer att mer utförligt beskriva teori och metod under respektive avsnitt.

Frågeställningarna som jag utgår ifrån är följande:

- Hur förklarar ett antal kvinnliga nazistsympatisörer sin politiska övertygelse?
- Vilka olika diskurser syns i argumenten i ett urval texter om kvinnans roll i politiken?
- Hur är det att vara kvinna inom NMR i dag, utifrån texturvalet?

2. Bakgrund

I detta avsnitt redogör jag kortfattat för Nordiska motståndsrörelsens rötter och framväxt från nittioalet till i dag. Dessutom går jag in på organisationens politiska agenda och långsiktiga mål. Jag beskriver också särartsfeminism som feministisk gren, då dess synsätt förekommer i argumentationen hos de kvinnliga nazistsympatisörerna.

2.1 Nordiska motståndsrörelsens framväxt

Den organisation som i dag är mest känd som Nordiska motståndsrörelsen, NMR, är både en nazistisk organisation och ett parti. Via Sverigedemokraternas öppna listor har företrädare kunnat ta plats i två kommuners fullmäktige, Ludvika och Borlänge, i samband med valet 2014 (Mokhtari 2017). Nordiska motståndsrörelsen har sina rötter i nittioalets Nationell Ungdom, en gruppering som i sin tur samlade tidigare medlemmar i Vitt Ariskt Motstånd (VAM) (Expo 2016). 2006 avvecklades Nationell Ungdom och medlemmarna uppmanades att i stället söka medlemskap i Svenska motståndsrörelsen. Numera går samma organisation oftast under benämningen Nordiska motståndsrörelsen (ibid). Någon exakt siffra på hur många medlemmar partiet har vill man inte gå ut med, men troligen har NMR några hundra medlemmar i hela landet (Mokhtari 2017).

2009 skrev Säpo och Brå i rapporten *Våldsamt politisk extremism* att vit makt-miljön visserligen hade för avsikt att avskaffa det demokratiska statskicket, men att grupperna varken hade några konkreta planer eller den faktiska förmågan att omkullkasta demokratin, ”ytterst på grund av det begränsade antalet individer inom

miljön” (Korsell et. al. 2009, 135). Man konstaterade med andra ord att vit maktgrupperingarna inte utgjorde något hot. I dag är tonläget till viss del ett annat. Hösten 2017 uttryckte Säpo att NMR är den just nu farligaste nazistgruppen i Sverige (Mokhtari 2017).

Sedan rapporten kom ut har antalet politiska extremister, dit nazisterna räknas, ökat från 200 till 1 000 personer. I den siffran ingår dock såväl militanta nazister som vänsterextremister. Varje år ökar dessutom antalet nazister som utgör ett hot mot rikets säkerhet, samtidigt som våldet har eskalerat i sådan utsträckning att det ibland kan klassas som terrorism (Sundkvist, Svensson och Wiman 2017). Dock är det svårare att slå fast exakt hur stort det reella hotet från NMR är, bland annat eftersom Brottsförebyggande rådet inte för någon statistik över högerextremt våld (ibid).

Klart står i alla fall att många av de nazister som ingår i NMR:s innersta krets har dömts för brott. Enligt den senaste större kartläggningen av personer som kopplas till NMR, gjord av *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet*, är 58 av de 84 granskade nazisterna dömda (Sundkvist, Svensson och Wiman 2017). Det vanligast förekommande brottet är hets mot folkgrupp, men även betydligt grövre brott, som dråp och misshandel, finns med på listan.

2.2 Nordiska motståndsrörelsens politik

Nordiska motståndsrörelsens ideologi bygger på idén om en judisk världskonspiration, där invandringen hotar den vita rasens existens. Man hämtar inspiration från Nazityskland med den skillnaden att NMR ser hela mänskligheten som hotad av ”parasitära krafter”, och inte enbart stater eller samhällssystem (Nordfront 2017, 5). Rörelsens långsiktiga mål är att genom revolution störta samhället som det ser ut i dag och i stället införa ett nationalsocialistiskt styre i ett slags nordisk superstat (Expo 2016). Enligt partiprogrammet är målet förvisso demokrati, men konstruerad på ett helt annat sätt än i dag. Partiet har en vision om en auktoritär, men inte totalitär stat, där en senat bestående av ”kompetenta människor” från exempelvis företagslivet eller militären – utan politisk koppling – väljer statens ledare (ibid, 23).

Statens primära mål ska vara att säkerställa de nordiska folkens överlevnad (ibid, 19). Därför vill man omedelbart stoppa all utomnordisk invandring. Alla som inte anses vara ”etniska nordeuropéer eller närbesläktade folkslag” ska så fort

som möjligt skickas ut. Hur någons ras ska bedömas är enligt NMR i de flesta fall "helt självklart" (ibid, 10). Bland annat hävdar partiet att de nordiska folken särskiljs, inte bara genom sina utseenden, utan även genom egenskaper som samarbetsvilja, uppfinningsrikedom, ordningssinne, plikttrohet och altruism (ibid, 8). I fall där det trots allt inte är självklart vad en viss person har för rastillhörighet ska ett statligt institut för rasbedömning, med hjälp av "moderna genetiska profilerings", avgöra vem som ska få stanna i Sverige och inte. I partiprogrammet slås dock fast att nordeuropéer, de flesta central- och östeuropéer, samt vissa sydeuropéer ska kunna bli medborgare (ibid, 11). Ett fåtal så kallade "rasfrämmande individer" ska tillåtas invandra, men dessa ska kunna uppnå medborgarskap först efter att ha svurit lojalitet till den nordiska staten (ibid, 20).

Dessutom vill Nordiska motståndsrörelsen införa en särskild folkdomstol där "folkförrädare" ska kunna dömas – och till folkförrädare räknas alla som inte håller med om NMR:s politik, eller personer "vars lojalitet bedöms ligga hos en främmande stat med intressen som kolliderar med Nordens" (ibid, 20). Dessa ska kunna bli fråntagna sitt nordiska medborgarskap. Sverige ska också lämna EU och i stället som redan nämnts ingå i en nordisk stat med gemensam valuta och gemensamt försvar. Slutligen vill Nordiska motståndsrörelsen att så kallad "folkfientlig" media ska kunna förbjudas. Journalister som bedrivit "folkfientlig" propaganda ska stängas av från sitt arbete och måste sedan få ett godkännande av staten för att kunna fortsätta med journalistiken (ibid, 27).

Slutligen vill jag nämna något om Nordiska motståndsrörelsens syn på kvinnan. Här fattar jag mig dock kort eftersom detaljerna redogörs för i kommande avsnitt samt i analysen. Enligt partiprogrammet tvingas många kvinnor i dag göra avkall på barn och familj till förmån för karriären, något som rörelsen vill ändra på: Kvinnans viktigaste roll är att ansvara för familjen. För att underlätta för ett liv i hemmet vill partiet fördubbla föräldrapenningen, ta bort alla dagar reserverade för pappan, erbjuda fri barnomsorg och höja såväl barnbidraget som flerbarnstillägget, för att nämna några av förslagen (ibid, 42). Denna tanke går hand i hand med partiets idé om att män och kvinnor är lämpade för olika yrken utifrån sina påstådda olika egenskaper och förmågor.

2.3 Särartsfeminism och biologins inflytande

Även om Nordiska motståndsrörelsen uttryckligen säger sig vara motståndare till feminism finns det drag inom ideologin som påminner om främst särartsfeminism, eller

essentialistisk feminism. Denna feministiska inriktning utgår ifrån tanken om att män och kvinnor beter sig olika av biologiska skäl (Bayne 2015, 11), till skillnad från likhetsfeministerna som menar att vårt beteende är socialt och kulturellt betingat. Det är hormoner, gener och hjärnstruktur som gör att män och kvinnor är olika och inte samhälle, kultur och historia, enligt detta synsätt. Däremot anser inte särartsfeministerna att könsens olikheter motiverar ojämställdhet – utan att kvinnliga egenskaper bör uppvärderas till männens nivå. I den här uppsatsen är det av vikt att läsaren känner till de stora dragen kring denna feministiska gren, då fokuset på kvinnans unika livgivande förmåga och olikhet från mannen tydligt märks i de kvinnliga nazistsympatisörernas texter.

Tanken om att kvinnans roll främst är inom familjen och att män och kvinnor i grund och botten är olika är inte ny, utan har uttryckts i århundraden. Mansforskaren Raewyn Connell beskriver hur essentialismen har påverkats av det enorma kulturella inflytande som Darwins evolutionslära haft på vårt samhälle. Här har man kunnat hämta inspiration till vanligt förekommande stereotyper om exempelvis manligt och kvinnligt kodade egenskaper såväl som maktstrukturer (Connell 2013).

I Sverige var kulturpersonligheten och författaren Ellen Key en av de tidigaste förespråkarna för särartsfeminismen. Bland annat skriver hon i boken *Samhällsmoderlighet* (1903) att män präglas av ett analytiskt tänkande, medan kvinnor är mer intuitivt lagda. ”The milk of human kindness” påstås också flöda rikare hos kvinnor än hos män, något som hon menar är resultatet av moderligheten – som gör att kvinnor känner för ”allt svagt och hjälpbehövande, allt spirande och vardande” (1903, 141). Key var inte motståndare till kvinnors utbildning, tvärtom, men hävdade att kvinnorna inte fick förlora sin egenart i processen – ”då kommer hon till samhällsuppgiften som en lantman med fullkomnade åkerbruksredskap men – utan utsäde!” (ibid). Hennes utopi kan kokas ner till *samhällsmodern*, kvinnan som i både yrkesliv och politik omsätter sina vårdande instinkter i praktiken. Genom kvinnornas bidrag skulle männens aggressiva stat transformeras till en mjukare gemenskap (ibid, 4-5).

Några av särartsfeminismens främsta förespråkare i Sverige i modern tid är läkarna Rigmor Robert och Kerstin Uvnäs Moberg, som bland annat ligger bakom boken *Hon & han – födda olika* (1994). I sitt gemensamma verk utgår de ifrån tanken att män är mer lämpade att axla vad de kallar ”jägar-försvararrollen” medan kvinnor

förbereds för att föda barn (1994, 29). Robert och Uvnäs Moberg noterar skillnader mellan män och kvinnor på i stort sett alla plan, skillnader som får till följd att kvinnor blir lugna, relationsinriktade och vårdande. De beskriver bland annat hur ett kvinnligt intresse för mat kan kopplas till havandeskapet, då det mest fundamentala för kvinnokroppen är att förse det växande barnet med näring: ”Det finns ett påfallande intresse för kalorier och deras värde hos nutidens kvinnor även under perioder när de inte föder barn. Att laga mat, baka, sylta och safta, att överhuvudtaget syssla med näring upplevs av många som meningsfullt och lustfyllt” (ibid, 159). Även betygsskillnader går att koppla till hormoner, enligt Robert och Uvnäs Moberg. Bland annat frågar de sig om inte flickors stigande östrogennivåer i samband med puberteten gör att de sänker sina betyg i naturvetenskapliga ämnen i de högre årskurserna. Dessutom kan ”[i]ntresset för pojkar och fantasier om relationer (...) under den här tiden ’störa’ många flickors koncentration och ambition” (ibid, 133).

De kvinnor som förnekar att biologin orsakar könsskillnaderna, ”något som är naturligt och uppenbart för andra”, lider enligt författarna av ett förträngt omedvetet komplex och riskerar att bli ”irrationella och explosivt upprörda”, vilket i förlängningen får till följd att samhället drabbas av ett bristtillstånd (ibid, 167).

Särartsfeminismen har dock mötts av kritik från många håll. Connell argumenterar i sin text *Feminism's Challenge to Biological Essentialism* för att särartsfeminismen bara är ännu ett sätt att hålla kvinnorna i schack och slippa förbättra jämställdheten. Vilken biologisk mekanism de än hänvisar till blir essentialisternas konklusion alltid densamma; biologin motiverar konventionella könsroller, ett könsuppdelat arbete och statiska maktstrukturer: ”Feminist activism was coming up against nature and so, ultimately it was futile” (Connell 2013). Hon hävdar också att påvisade könsskillnader i forskningen de facto är få:

One of the most important empirical findings of gender research is that in contemporary affluent societies (at least), there are very few substantial differences in psychological characteristics (attitudes, emotions, intellect, etc.) between men and women. This conclusion flies in the face of popular stereotypes, but is supported by a large body of quantitative evidence. (ibid)

En annan av särartsfeminismens skarpaste belackare är författaren och litteraturvetaren Nina Björk i *Under det rosa täcket*, som fungerar som ett svar till Robert och Uvnäs Moberg. Där hävdar hon att de skillnader mellan könen som faktiskt uppmätts inte alls nödvändigtvis går att förklara med biologi: Att vara kvinna i dagens

samhälle innebär att ständigt tränas i relationer och att vara inkännande och lyssnande – och därför är det inte heller så konstigt att det går att vetenskapligt bevisa att kvinnor är bättre på att exempelvis läsa av känslor, hävdar Björk (1996, 80-81).

2.4 Tidigare forskning

Spaltmeter och åter spaltmeter har skrivits om nazismen och dess ohyggliga konsekvenser ur alla tänkbara vinklar. Däremot är mängden forskning av förklarliga skäl mindre när det rör just svensk högerextremism – och ännu mindre blir utbudet när det gäller kvinnor inom svensk högerextremism. Det material som jag har valt att inkludera i detta avsnitt utgörs av en rapport, en artikel och fyra böcker. Jag har valt att fokusera på ett par olika teman som dels varit framträdande i respektive text, dels bidrar till att skapa en helhetsbild av forskningsläget.

De ämnen som jag fördjupar mig i är nationalismens negativa konsekvenser för kvinnorna, frågan om vad som lockar kvinnor till nationalism och slutligen svensk nutida nazism. Alla texterna utgör en bra bas att stå på, men utan att svara på frågan hur svenska kvinnliga nazistsympatisörer upplever nazistiska organisationer i dag. Där ser jag en chans för min uppsats att tillföra ännu en aspekt.

2.4.1 Så påverkar nationalismen kvinnorna

Rapporten *Folk, familj och fosterland*, framtagen av den antirasistiska stiftelsen *Expo* tillsammans med organisationen *Kvinna till kvinna*, visar hur ett avståndstagande från feminism och kvinnorätt förenar nationalistiska partier i åtta europeiska länder – från ungerska Jobbik till franska Front National – men också på vilka punkter de skiljer sig åt. Det enda svenska parti som förekommer i rapporten är visserligen Sverigedemokraterna, Nordiska motståndsrörelsen nämns inte överhuvudtaget. Trots att NMR är avsevärt mer radikalt i sina politiska förslag än Sverigedemokraterna borde författarnas slutsatser kunna överföras även på NMR, då deras analys rör nationalistisk partipolitik på ett övergripande plan. Därmed är rapporten av intresse för denna uppsats.

Studiens syfte är att undersöka hur nationalistiska partiers retorik och politik påverkar kvinnors liv i praktiken. Den baseras på information från partiprogram samt intervjuer med bland andra politiker, företrädare för officiella jämställdhetsinstitutioner, akademiker och kvinnorrättsförsvarare (2014, 5).

Den gemensamma nämnaren för alla de europeiska partierna i rapporten är synen på kvinnan och hennes rättigheter: ”Fokus varierar från land till land (...) men avståndstagandet från feminister och kvinnorrättsförsvarare enar de flesta nationalisterna. Kvinnans roll är först och främst att föda nationens barn och stötta nationens försvarare, mannen” (2014, 3). Exempelvis skriver *Expo* och *Kvinna till kvinna* om hur nationalistiska politiska förslag förstärker traditionella könsroller, leder till att kvinnor blir ekonomiskt beroende av sina män samt i förlängningen försvårar för kvinnor att lämna våldsamma relationer (2014, 36).

Expos och *Kvinna till kvinnas* analys delas av bland andra sociologiprofessorn Joane Nagel. Hon är inte lika konkret i vad som blir de praktiska konsekvenserna för kvinnor av nationalistisk politik, men visar hur ideologin åsidosätter kvinnor. I artikeln *Masculinity and Nationalism: Gender and Sexuality in the Making of Nations* argumenterar hon för att kvinnan visserligen har en roll i nationsskapandet, men enbart som bifigur i en pjäs skriven om, av och för män: ”[W]omen are, by design, supporting actors whose roles reflect masculinist notions of femininity and of women’s proper ‘place’” (1998, 243).

Både *Expo/Kvinna till kvinna* och Nagel poängterar också hur nationalismen låter modern symbolisera nationen och därmed sätta henne på en piedestal – en dubbelbottnad hyllning som får svåra konsekvenser i praktiken för kvinnorna. I stater där nationalistiska idéer dominerar anses kvinnornas reproduktionsförmåga behövas för nationella syften, och därför kringkärs ofta exempelvis aborträtten (2014, 4). När modern förkroppsligar nationen blir det också än viktigare för kvinnan att ha ett respektabelt sexuellt beteende: ”[W]omen are thought by traditionalists to embody family and national honour; women’s shame is the family’s shame, the nation’s shame, the man’s shame” (1998, 254).

Ett intressant sidospår i *Folk, familj och fosterland* är när författarna visar hur Sverigedemokraterna har en syn på jämställdhet som till viss del skiljer sig från övriga Europa. I stället för att helt och hållet baktala jämställdheten som de flesta andra nationalistiska partier utmålas den av Sverigedemokraterna som ”något typiskt svenskt som ingår i den svenska kulturen” (Ag, Pool 2014, 33). Riksdagsledamoten Linus Bylund, som beskrivits som SD-ledarens högra hand, har till exempel uttryckt att svenskarna har jämställdheten med sig sedan vikingatiden (ibid). Detta drag återfinns även i Nordiska motståndsrörelsens partiprogram där partiet beskriver sin syn på

kvinnan som direkt inspirerad av ”den naturliga och jämlika synen som våra nordiska förfäder hade (2017, 41). Det är något som jag återknyter till senare i analysen.

2.4.2 Teorier om vad som lockat kvinnor till nationalismen

Vi har redan konstaterat att nationalistiska ideologier kan påstås försämra kvinnors rättigheter. Men trots att många anser att fascismen går hand i hand med en misogyn kvinnosyn har ideologin historiskt sett vid flera tillfällen lyckats locka stora mängder kvinnor. Hur har det kunnat gå till, frågar sig Martin Durham i sin forskningsgenomgång *Women and Fascism* från 1998. Det går inte att ge något enkelt svar på den frågan, menar Durham. Till att börja med anser han att det inte går att stämpla fascismen rakt av som en antifeministisk ideologi. Visserligen beskrev Hitlers propagandaminister Joseph Goebbels nationalsocialismen som en av naturen maskulin rörelse och visserligen beslutades på partiets första möte att kvinnor inte skulle få ställa upp i valen (1998, 168) – men när partiet kom till makten ”National Socialists neither drove women from public life nor reduced them to mere breeding-machines”, vilket hade kunnat vara väntat med en antifeministisk agenda, enligt Durham (ibid, 169).

Durham ser en lång rad skäl till att kvinnor sökt sig till specifikt nazismen. En teori, som han har hämtat från Jill Stephenson, går ut på att många kvinnor tilltalades av nazismen för att det var den tydligaste politiska motståndaren till vänstern och ”bolsjevikernas” brist på moral och religion, som man såg det (ibid, 177). Andra skäl som Durham tar upp är att kvinnor ofta gick med i partiet för att de ville stötta en make eller bror (ibid). Gemensamt för alla fascistiska inriktningar, även nutida, är också en tendens att utmåla den inhemska kvinnan som hotad, ett grepp som används av såväl den brittiska extremhögern, franska Nationella fronten och svenska nationalister. Även detta drag kan enligt Durham uppfattas som attraktivt bland kvinnor (ibid, 178).

Ytterligare en teori, som Durham lånat från Claudia Koonz, rör unga kvinnors önskan om att utmana sina mödrar, eller en lockelse av möjligheten att få fly den manliga blicken och bete sig ”okvinnligt” – genom att marschera, hålla tal och organisera möten (ibid). Så här uttrycker sig Koonz själv om kvinnornas situation fram till dess att Hitler tog makten: ”Nazi women enjoyed unparalleled freedom from male scrutiny while at the same time feeling they participated in a great religious-political revival” (1986, 121).

I sin utförliga studie av arkivmaterial, kombinerat med intervjuer, i *Mothers in the Fatherland*, erbjuder Koonz ytterligare en rad förklaringar till kvinnornas engagemang inom nazismen. Till skillnad från Durham är hon dock tydlig med att hon ser nazismen som en misogyn ideologi, där mannen skulle segra över kvinnan på samma sätt som arierna skulle segra över judarna (1986, 53).

Det är viktigt att komma ihåg att många kvinnor i 1930-talets Tyskland inte såg kvinnofrigörelsen som något självklart positivt, menar Koonz. Den nya tidens krav på att de skulle yrkesarbeta lade mer last på en redan tung börda – dessutom till lägre löner än männen. En brittisk antinazist som citeras i boken ska ha uttryckt att kvinnors lika rättigheter ditintills bara hade betytt att de fått rätten att exploateras (1986, 75). Därför glädde sig många kvinnor åt nazisternas besked om att deras plats var i hemmet och att det var mannens uppgift att försörja dem.

Samtidigt upplevde många kvinnor att nazismen gav dem en större mening med livet – som en del av ”*das Volk*”, dessutom med den högt värderade förmågan att ge liv: ”Hundreds of thousands of ’nobodies’ began to feel like ’somebodies’ (ibid, 79). Den kvinnliga nazistledaren Irene Seydel citeras med ett uttalande om hur kvinnor plötsligt upptäckte att ”they could once again serve the nation. Women have something to offer their people – the purity of their hearts and the power of their spirits!” (ibid, 87).

Durhams och Koonzs böcker är framför allt relevanta för den här uppsatsen då de ger förklaringsmodeller till varför kvinnor historiskt attraherats av fascism. Däremot går de inte i någon större utsträckning in på vad som får kvinnor i vårt moderna samhälle att dras till den fascistiska ideologin. De saknar också ett svenskt perspektiv på frågan. Det har däremot Maria Blomquist och Lisa Bjurwald med boken *God dag, kampsystem!* som beskrivs mer detaljerat i kommande avsnitt.

2.4.3 Nazismen i Sverige i modern tid

Då materialet i föregående avsnitt inte fokuserat på svenska förhållanden är det viktigt att också ta upp något om situationen i Sverige i dag. Hur mycket av 1930-talets nazistiska retorik lever kvar bland nazister i vårt samhälle? Mycket, enligt historikern Heléne Lööw. Ideologin från Nazityskland är i stort sett oförändrad i dagens svenska nazism, visar hon i sin bok *Nazismen i Sverige 2000-2014*. Den är den fjärde i raden av verk där hon gör en odysse genom 90 år av svensk fascism, nationalsocialism och vit

makt-ideologi. Hon går igenom, sammanfattar och analyserar forskning, men poängterar samtidigt att boken inte är en heltäckande framställning då forskningen inom detta område har många vita fläckar. Den är ändå att betrakta som relevant för den här uppsatsen då det är det mest omfattande verk om den moderna vit makt-rörelsen i Sverige som gått att hitta.

Precis som på 1930-talet beskrivs antisemitismen som det kitt som binder samman de olika grupperingar som finns (2015, 130). Fortfarande används också ett slags kodspråk för att uttrycka judehat men ändå undgå åtal för hets mot folkgrupp, man pratar om ”världssionismen”, ”intressen som står bakom medierna”, ”dolda krafter” och ”krumnästa” (ibid, 132). Sverige utmålas som ett land som hotas av, eller är mitt uppe i, ett raskrig, en föreställning som går tillbaka till Nazityskland (ibid, 143).

Vem som är fienden är dock något mer diffust i dag, menar Löow och ger terroristen Anders Behring Breiviks manifest som exempel. Där är det inte muslimer som grupp som pekas ut som det största hotet, utan ”den inre fienden”, till vilka politiska meningsmotståndare, feminister och ”multikulturalister” alla räknas (ibid, 149). Dessa anses vara ansvariga för ”Europas försvagning” och ”feminiseringen av den västerländska mannen” och måste därför elimineras, enligt Breivik. Löow beskriver hur offer och förövare byter plats i Breiviks argumentation: Det är de nationalistiska aktivisterna som är utsatta för hatbrott och hets och inte tvärtom (ibid). Dessa utpekade inre fiender överensstämmer till stor del med de ”moraliska inre fiender” som 1930-talets nazister stred mot, vilket kunde vara alltifrån förespråkare för aborträtt och homosexuella till pedofiler eller ”asociala element” (ibid, 157).

Närmast i förbifarten nämner Löow nationalsocialisternas syn på kvinnan, som inte heller den har förändrats nämnvärt under 90 år. I den folkgemenskap som eftersträvas ska alla arbeta tillsammans för nationens och rasens bästa – kvinnorna på sin plats och männen på sin, då könen enligt nationalsocialismen har olika ”biologiska och själsliga förutsättningar” (ibid, 165). Kvinnans roll är i första hand att vara maka och mor, men ”[å]tskillnaden innebär inte att nationalsocialisterna hävdade att kvinnan var mindre värd än mannen, endast att hon hade andra uppgifter i samhället” (ibid). Däremot fördjupar sig Löow inte ytterligare i kvinnosynen eller dess konsekvenser för kvinnliga sympatisörer.

Här kompletterar Maria Blomquists och Lisa Bjurwalds reportagebok *God dag kampsyster!* bilden. Genom bland annat en genomgång av citat på internetforumet

Nordisk.nu och intervjuer med kvinnliga avhoppare försöker de besvara frågan vad det är som lockar kvinnor till ”denna extrema, våldsamma machörörelse” (2009, 10). Det tydligaste svaret är idealiseringen av kvinnan. Före detta sympatisören Emelie beskriver hur hon uppfattade att kvinnan glorifieras inom rörelsen: ”Åååh, en blond tjej, värsta ariska urmodern! Det är ju världens upplägg för en tjej att ställa sig på en piedestal och bli beundrad” (2009, 48). Men precis som andra avhoppare i boken vittnar om är verkligheten inte riktigt så enkel. En annan ung kvinna, Anna, kände sig betraktad som en ”avelskossa” som var mindre värd och mindre kapabel än männen (ibid, 168): ”Det är inte så här: ’Du är så jävla värdefull för du kan föda barn’, utan det är så här: ’Nu ska vi se, du har blå ögon, du är rätt vit i hyn, ja, det är möjligt att du är brunett, du skulle egentligen vara blond men du duger. Vi kan skaffa ett par barn i alla fall’” (ibid, 165).

Författarna bakom *God dag, kampsyster!* ställer sig delvis samma frågor i sin bok som de som ligger till grund för denna uppsats. Skillnaden är dock att de främst har utgått från avhoppade nazistkvinnor som fått berätta om sin tid i rörelsen. Då är det inte heller så konstigt att informanterna har en negativ bild av hela ideologin. I den här uppsatsen ligger fokus i stället på kvinnors berättelser medan de är aktiva inom NMR, vilket kan leda till en annan typ av svar – och på så vis bredda forskningsläget.

3. Teoretiska perspektiv och utgångspunkter

Nedan följer en kort presentation av de teorier som används vid diskursanalysen. Först går jag in på Yvonne Hirdmans genussystem för att förklara kvinnors underordning. Därefter redogör jag för Benedict Andersons och Edward Saids teorier om nationen som social konstruktion respektive orientalismens andrafiering av personer med utomeuropeisk härkomst.

3.1 Genussystemet bakom kvinnans underordning

Begreppet *genussystem* (liksom *genus*) lanserades i artikeln *Genussystemet – reflexioner kring kvinnors sociala underordning* av historikern Yvonne Hirdman under åttiotalet. Men medan *genus*, översatt från engelskans *gender*, numera är mer allmänt känt som det socialt konstruerade könet är begreppet *genussystem* förmodligen mindre spritt utanför

akademiska kretsar. Genussystemet bygger på två principer; den om isärhållandet av könen och den om mannen som norm (1988, 49). Enligt Hirdman är genussystemet den mest grundläggande ordningen i samhället, och själva förutsättningen för alla andra ordningar, såväl sociala som ekonomiska och politiska (ibid, 51). Isärhållandet mellan könen märks bland annat i våra föreställningar om mäns och kvinnors olikheter och i att könen fortfarande till viss del befinner sig i separata sfärer i arbetslivet. Ett slags kontrakt mellan könen reglerar alla sociala områden; hur man ska bete sig mot varandra, hur man ska klä sig och vem som ska förföra vem (ibid, 54). Hirdman menar att du ses som en kvinna/man för att du befinner dig på en viss plats och utför en viss syssla: ”[D]ärför att sort 1 gör sak 1 blir sort 1 sort 1” (ibid, 52). Kvinnor konstrueras helt enkelt som mäns motsats, genom fokus på den biologiska skillnaden (”mäns oförmåga att föda barn”) (ibid). Allt som mannen står för värderas samtidigt högre än allt som är kvinnligt kodat. Mannen premieras med högre lön och mer makt, medan kvinnan är den normavvikande. Ju kraftigare isärhållandet fungerar, desto mer legitimt framstår systemet med mannen som norm.

Men kvinnor är på intet sätt enbart offer under det här systemet, menar Hirdman, utan är snarare med om att skapa och reproducera dessa föreställningar. Kvinnor finner sig i att betraktas som mindre värda för att de lever i en kultur som utmålar mannen som förnuftig och kvinnan som emotionell och där man ständigt socialiseras in i en viss roll (ibid, 53-54). På så sätt återföder systemet sig självt – och genussystemet sätter ramarna för vårt sätt att tänka rationellt. ”Det är det vi ser i dag i tidningar som *Amelia* och *Veckorevyn*. Kvinnor försöker själva göra det bästa av – eller slå mynt av – kvinnans särartssituation. Men då förstärker man den”, säger Yvonne Hirdman i en intervju för Nationella sekretariatet för genusforskning (Palm, 2001).

Det finns dock möjligheter till att luckra upp de låsta positionerna, enligt Hirdman. För den tidigare nämnda regeln går också att vända på: ”[J]u mindre/svagare isärhållandets logiker och praktiker fungerar, ju mer ifrågasätts den manliga normens primat, ju mer illegitim blir den manliga överhundspositionen” (ibid, 57). Sådana öppningar i genussystemet kan inträffa under perioder som kännetecknas av extrema händelser, såsom ekonomiska kriser, utdragna krig eller ett hastigt uppkommet överflöd (ibid, 58). Ett klassiskt exempel är hur kvinnorna under perioder av krig ofta har fått ta över männens arbetsuppgifter inom industrin eller jordbruket.

Förutom att lansera sin egen teori om kvinnors underordning attackerar

Hirdman i artikeln vad hon kallar för ”ovetenskapliga förklaringar” till fenomenet. En sådan påstått ovetenskaplig förklaring är den som grundar sig i ”den banala, biologiska ’urgamla’ vardagliga, darwinistiska sociobiologin” medan en annan är exempelvis särartsfeminismens tanke om kvinnan som något fundamentalt annorlunda än den onde mannen (ibid, 51).

Men Hirdman själv har inte heller gått fri från kritik. Queerforskare har ifrågasatt hur hon utan någon tvekan använder sig av kategorierna kvinna och man, i stället för det spektrum av könsidentiteter som finns. Intersektionalitetsforskare å sin sida har kritiserat Hirdmans tanke om att genussystemet är själva basen för alla andra maktordningar (Olofsson 2013). Denna kritik är givetvis väl värd att ta till sig, men har mindre betydelse för just denna uppsats. Eftersom nazisterna i NMR inte själva problematiserar kön i sitt partiprogram eller ser kön som något annat än binärt, påverkas inte analysen av svagheter i Hirdmans teori (Nordfront 2017). Andra maktordningar, såsom klass och sexualitet förekommer inte heller i texterna, förutom naturligtvis hierarkin mellan svensk och ”icke-svensk” som ju utgör hela textens fond.

3.2 Idén om nationen – och den Andre

I socialantropologen Benedict Andersons mest kända verk *Imagined Communities: Reflections of the Origins and Spread of Nationalism* föreslås en definition av nationen som en föreställd politisk gemenskap, på samma gång begränsad och suverän. Tanken om att nationen är en social konstruktion genomsyrar min analys – och ställs i kontrast till nationalisternas bild av en urgammal Moder Svea.

Nationalstaterna är, enligt Anderson, föreställda på så vis att de vilar på en känsla av gemenskap, trots att de enskilda medborgarna aldrig kommer att känna alla andra invånare i nationen. Ändå upplever de sig ha någonting gemensamt (1983, 6). Denna upplevelse av gemenskap är så stark att miljoner människor de senaste århundradena varit beredda att dö för idén (ibid, 7). Nationen som idé innebär också en begränsning, för oavsett hur stor en nation är och hur många miljoner invånare den än har, har den också gränser. Gränserna är ett nyckelord i sammanhanget, för ingen nation har som mål att hela mänskligheten till slut ska bli ett enda land (ibid).

Med gränser föds också interna skyldigheter, skriver statsvetaren Maud Eduards i *Kroppspolitik – om Moder Svea och andra kvinnor* och spinner vidare på

nationens konsekvenser för invånarnas könsroller. Hon menar att två tydliga skyldigheter inom nationens ramar är att döda – och att föda: ”Denna grova uppdelning av manligt och kvinnligt utgör grunden i ett nationellt drama som iscensätter kön som pardans, givna funktioner för kvinnor och män, en starkt heterosexistisk föreställningsvärld” (2007, 20). I tanken om nationen reduceras kvinnors kroppar till sina reproducerande funktioner, menar Edwards. Hennes tankegångar om kvinnan som symbol för nationen är framträdande i min diskursanalys. I sin bok behandlar hon även uppdelningen mellan de som ingår i nationen och de Andra, ”de som inte gör och tänker som vi”, en uppdelning som skapar invånarnas identitet och ger en känsla av samhörighet (ibid, 38).

Denna tanke om den Andre som den negativa motpolen fördjupas i Edward Saids verk *Orientalism*. Begreppet orientalism beskriver han som ett västerländskt förhållningssätt till Orienten, ett diffust område av före detta kolonier som i princip kan sträcka sig från Europas östra gräns till Kina och Japan. I ett orientalistiskt synsätt ingår att alla som betraktas som européer är del av ett hegemoniskt ”vi”, medan resten blir till ett underordnat ”dem”. Där Väst får stå för det rationella, utvecklade, humana och överlägsna, ges Orienten och dess invånare i stället epitet som avvikande, outvecklade och underlägsna (1978, 445). Denna process leder till en avhumanisering av den Andre (1978, 199). Said tar som exempel upp bilden av araber i media och i olika populära föreställningar:

Man föreställer sig till exempel araber som kamelridande, terroristiska, örnästa, korruperade horbockar [...] Bakom allt döljer sig alltid uppfattningen att den västerländska konsumenten trots att han tillhör en minoritet har rätt att antingen äga eller konsumera (eller både och) större delen av världens tillgångar. Varför? Därför att han till skillnad från orientalen är en riktig människa. (ibid:199)

Eftersom den Andre tillskrivs alla negativa egenskaper går det på så vis att motivera en kamp mot Orienten och dem som härstammar därifrån. Enligt Said finns det två alternativ: att frukta Orienten – eller att kontrollera den ”genom pacifiering, forskning och utveckling eller ren ockupation” (ibid, 445).

Men medan Said ser orientalismens tankesätt som en kvarleva från kolonialtiden, ser Anderson en annan historia bakom nationalismen. I *Imagined Communities* beskriver han hur den nationella gemenskapen vuxit fram som ett resultat av tryckkonsten och det skrivna ordets utbredning. När tryckerierna började låta

framställa texter inte enbart på latin, utan även på olika folkspråk, blev det plötsligt möjligt för personer med olika dialekter att förstå varandra – och därmed känna samhörighet:

In the process, they gradually became aware of the hundreds of thousands, even millions of people in their particular language-field, and at the same time that only those hundreds of thousands, or millions, so belonged. These fellow readers, to whom they were connected through print, formed, in their secular, particular, invisible invisibility the embryo of the nationally imagined community. (ibid, 44)

Slutligen nämner Anderson flera paradoxer i vår syn på nationen, av vilka den kanske viktigaste är hur idén om nationen de facto bara är ett par hundra år gammal, men ändå upplevs som urgammal av nationalisterna (ibid, 5). Detta återknyter jag till senare i min läsning av de kvinnliga nazistsympatisörernas texter. Det framstår också som paradoxalt att den nationella idén om hur just vårt folk skiljer sig från andra är en av de mest universella. Sist men inte minst saknar nationalismen som ideologi stora tänkare eller teoretiker – samtidigt som den är vår tids universellt starkaste politiska kraft (ibid, 3). I den här uppsatsen syns Andersons inflytande i hur jag behandlar Sverige som socialt konstruerat, medan Saids tankegångar används för att förstå mekanismerna bakom nazistsympatisörernas fiendskap gentemot personer av utländsk härkomst.

4. Material och metod

För att få ett sammanhållet analysmaterial har jag valt att undersöka enbart texter som är hämtade från Nordiska motståndsrörelsens hemsida, Nordfront.se. Materialet har samlats in under januari 2018 men är publicerat under ett tidsspann på fem år (2013-2017).

För att hitta material av intresse för en analys har jag sökt via Google samt Nordfronts egen sökfunktion på nyckelord som kvinnor, feminism och moderskap. Dessutom har jag gått igenom alla sajtens artiklar som har fått taggen ”insändare” i jakt på författare som på ett eller annat sätt skriver om kvinnans roll. Slutligen har jag sökt på enskilda författares namn. Samtliga valda texter berör på ett eller annat sätt kvinnans plats inom NMR, moderskap eller skillnaderna mellan könen.

Viktigt att nämna är också att majoriteten av texterna inte har publicerats av skribenten själv, som i öppna forum, utan av en redaktör för Nordfronts sajt. Därmed kan de ha genomgått viss redigering för att passa organisationens politik. Exakt hur omfattande redigering som kan ha gjorts av texterna före publicering är svårt att ta reda på, då det inte finns något material att jämföra med. Skribenternas namn (i de fall dessa varit utskrivna) har nämligen inte gett sökträffar i andra liknande debatter.

4.1 Kvinnornas egna berättelser

Totalt har jag utgått ifrån tio texter skrivna av kvinnor. När skribenterna har fått etiketten "kvinna" har jag helt enkelt utgått ifrån att de själva benämner sig som kvinnor samt att de har signerat sina texter med traditionellt kvinnliga namn.

Av de tio texterna kan nio kategoriseras som insändare/debattartiklar från anonyma eller namngivna sympatisörer, medan den tionde är en fråga-svar-intervju. Vissa kvinnor förekommer som författare till fler än en text i urvalet – sammanlagt kommer sex olika kvinnor till tals. Det kan tyckas få, men då bara ett fåtal kvinnor är aktiva inom rörelsen framstår siffran som rimlig. Som jämförelse kan nämnas att endast sex kvinnor förekommer i *Aftonbladets* och *Svenska Dagbladets* stora granskning med 72 namngivna personer i NMR:s toppskikt (Sundkvist, Svensson och Wiman, 2017).

Trots att majoriteten av de utvalda artiklarna har en namngiven författare kommer jag att anonymisera alla utom en, Paulina Forslund. Hon beskrivs i NMR-granskningen som en av de kvinnliga frontfigurerna och sitter med i Nordfronts redaktion som livsstilsredaktör. Forslund figurerar i en mängd artiklar på sajten, både som författare och informant och hon höll även ett uppmärksammat tal under Nordiska motståndsrörelsens demonstration i Falun i maj 2017. Hon tillhör med andra ord rörelsens innersta kärna och lever öppet som nazist. Övriga fem kvinnor som förekommer i analysen har inte samma framträdande position och det har inte heller gått att hundra procentigt slå fast att alla fortfarande står kvar vid sina åsikter. Av hänsyn till dessa kvinnor kommer deras namn att anonymiseras i källhänvisningarna. Varje text förses istället med en sifferkod som utläses enligt kodnyckeln i uppsatsens bilaga.

4.2 Annat material

Förutom redan nämnt material kommer jag att använda mig av ytterligare två texter som gör kvinnornas berättelser mer begripliga och sätter dem i ett större sammanhang. Nordiska motståndsrörelsens partiprogram, *Vår väg – ny politik för en ny tid*, innehåller ett avsnitt om familjepolitik och kvinnans roll, som kan ge en större förståelse för partiets officiella ställning i kvinnofrågor (Nordfront, 2017).

Samtidigt är jag medveten om att den officiella ställningen kan skilja sig från partimedlemmars verkliga åsikter om kvinnor. Därför är det av vikt att även inkludera texter som synliggör manliga NMR-sympatisörers ”sanna” bild av kvinnor. Det har dock visat sig vara svårt att hitta texter där män på olika sätt skriver om sin syn på kvinnan. Jag har endast funnit en debattartikel på temat. Givetvis kommer denna enda text ensamt inte kunna ge en fullödig bild av synen på kvinnan inom NMR men jag är ändå av åsikten att texten bidrar med nyansering. Liksom merparten av kvinnorna kommer även denna skribent att anonymiseras, då han inte längre är aktiv inom NMR.

4.3 Metod

I det här avsnittet går jag in på den metod som jag har valt för uppsatsen; diskursanalys främst inspirerad av kritisk sådan. Jag förklarar varför jag har valt denna metod och hur arbetsprocessen har sett ut. Diskursanalysen kompletteras jag dock med viss retorisk terminologi, för att åstadkomma en mer heltäckande analys.

4.3.1 Diskursanalys

Diskursanalys som metod kan användas inom en rad olika vetenskaper, men är vanligt förekommande inom genusvetenskapen då den, liksom den moderna genusforskningen, vilar på en socialkonstruktivistisk grund. Metoden innefattar flera filosofiska antaganden, som exempelvis att den kunskap vi har om världen inte kan betraktas som en objektiv sanning, att det vi tror oss veta är en produkt av en viss tid och kultur, samt att det inte finns något autentiskt mänskligt väsen utan att våra karaktärer och personligheter är samhälleligt konstruerade (Winther Jørgensen, Phillips 2000, 11-12). Martyn Denscombe beskriver diskursanalys som en ”dekonstruktion av data” för att synliggöra hur exempelvis texter eller bilder skapar eller upprätthåller vissa aspekter av

det sociala livet (1998, 393).

Men för att till fullo förstå analysmetoden måste vi förstå även sätta oss in i vad begreppet diskurs står för. Det är ett tämligen svårfångat begrepp men Winther Jørgensen och Phillips summerar det hela genom att kalla det ett bestämt sätt att tala om och förstå världen på (2000, 7). Vi kan exempelvis tala om läkares medicinska diskurs eller om en rådande politisk diskurs i samhället.

Det finns flera varianter av diskursanalys, men i den här uppsatsen utgår jag först och främst ifrån den kritiska diskursanalysen då den har en politisk underton som de andra saknar. Att använda sig av en kritisk diskursanalys innebär att forskaren inte strävar efter att vara politiskt neutral. I stället är målet att genom att synliggöra och kritisera maktrelationer åstadkomma social förändring (Winther Jørgensen och Phillips 2000, 70). Detta förklarar varför metoden kallas just kritisk diskursanalys. I en sådan analys undersöker forskaren hur olika dolda budskap ”tjänar vissa gruppers intressen mer än andra” och hur makt uppnås genom diskurser (Denscombe 1998, 395). Liksom andra typer av diskursanalys tillåter den forskaren att undersöka utsagda budskap i materialet, vilket lämpar sig väl för den typen av politiskt material som jag använder mig av. Vad vill författaren åstadkomma med sin text och vilka bakomliggande antaganden krävs för att uppnå detta? (ibid).

Det finns ingen färdig mall att följa för att genomföra en diskursanalys, menar Denscombe (1998, 394). Därför har jag utformat min egen analysmodell, där jag har inlett arbetet med flera genomläsningar på djupet av materialet. Jag har letat efter olika teman i texterna och därefter grupperat de citat som stämmer överens med ett visst tema. Till min hjälp har jag haft ett antal frågor som Denscombe föreslår för att ringa in kärnan i analysen. Exempelvis har jag frågat mig hur en tes läggs fram i texten genom ordval och grammatik, vilka explicita och dolda budskap som ryms och hur människor kategoriseras i materialet. Jag har också tittat på motsägelser, retoriska knep och undertryckta åsikter (ibid, 394-398).

Men för att över huvud taget kunna bli varse det dolda budskapet krävs bakgrundskunskap om hur samhället eller politiken ser ut. I den här uppsatsen bygger mina tolkningar både på det material som finns i bakgrunden, men även på den kunskap jag har om samhället av i dag. Samtidigt är den förkunskap som en forskare har inte enbart en tillgång. Det kan vara svårt att upptäcka diskurser i ett sammanhang som forskaren är väl förtrogen med, eftersom diskurserna då framstår som självklara, skriver

Winther Jørgensen och Phillips. Därför är det viktigt att i största möjliga utsträckning ställa sig själv främmande inför materialet (2000, 28). Det har jag försökt göra genom att bryta ner språket i materialet på grammatiknivå. I analysen tittar jag exempelvis på hur modalitet med hjälp av olika värdeord kan förändra laddningen i en sats. Jag har fokuserat på skribentens grad av instämmande i satserna, exempelvis genom ord som ”kanske” eller ”jag tycker att...” (ibid, 87). Jag har även lagt till retoriska termer för att utöka min verktygslåda och förbättra möjligheterna att upptäcka diskurser (mer om dessa under punkt 4.3.2). Ett begrepp som har varit särskilt användbart under analysens gång har varit *krispunkten*. Winther Jørgensen och Phillips beskriver en krispunkt som ett tecken på att något har gått fel i interaktionen, något som kan tyda på en konflikt mellan olika diskurser. Det kan röra sig om motsägelser i författarens resonemang eller om en plötslig växling av transitivitet i materialet, i form av byte från passiv till aktiv verbform (ibid 122).

Även om diskursanalys som metod är vida spridd inom exempelvis samhällsvetenskaplig forskning, sociologi och lingvistik är den inte problemfri. Eftersom metoden sätter stor tillit till forskarens insikter och intuition vid tolkningen av data blir det svårt att bedöma hur tillförlitlig en viss studie är (ibid, 396). Denna problematik går dock att undvika genom att så tydligt som möjligt redogöra för hur forskaren har resonerat när hen har gjort sina tolkningar (Winther Jørgensen och Phillips 2000, 122). Så har även jag arbetat, med målet att läsaren ska kunna följa min process och själv kunna avgöra om slutsatsen är rimlig. Till metodens styrkor hör att datamaterialet blir detaljerat och att kvalitativa studier bättre än kvantitativa visar upp verklighetens gråskala i form av tvetydigheter och motsägelser (Denscombe 1998, 398).

4.3.2 Retorikanalys

För att bredda analysen av de tio debattinläggen och artiklarna har jag också använt Mrals, Gelangs och Bröms *Kritisk retorikanalys – text bild actio*. De beskriver retorik dels som ett hantverk som går ut på att övertyga, dels som en ”vetenskap med teorier och metoder för förståelse och tolkning av budskap” (2016, 12). Att genomföra en retorisk analys innebär enligt författarna alltid att ha en kritiskt ifrågasättande ansats. Någon fullödlig sådan har jag dock inte haft för avsikt att göra. Däremot har kompletterat diskursanalysen med vissa retoriska analysverktyg, som kan bidra till ett större djup i analysen. Dessa kräver mindre förklaring än de diskursteoretiska

analysverktygen ovan, och kan därför vävas in i analysen allt eftersom de förekommer. Exempel på termer som förekommer i analysen är *interrogatio*, *hyperbol*, *citatio*, *parafras* och *anafor*.

5. Analys

I det här avsnittet går jag under fyra underrubriker in på de olika diskurser som har framträtt under läsningen av det valda materialet, alltså de tydligaste förklaringsmodellerna till sina politiska sympatier som kvinnorna gav.

Sammanfattat var förklaringarna som märktes följande: Att kvinnan inte alls är förtryckt inom NMR, utan snarare sätts på en piedestal (5.1), att kvinnan måhända har en annan position än männen inom NMR, men att hennes unika egenskaper kompletterar mannens och därför behövs (5.2), att kvinnan behöver skydd av NMR (5.3) och att de kvinnliga sympatisörerna inom NMR är mer klarsynta inför hoten mot nationen än vad andra kvinnor är (5.4). En femte underrubrik i analysen tillhör inte kvinnornas förklaringar, utan motsäger dessa, genom att fokusera på hur motarbetade kvinnorna blir inom rörelsen. Trots att denna underrubrik alltså inte kan räknas till diskurserna valde jag att ta med den då det tydligt visar på krispunkter i kvinnornas resonemang.

För tydlighetens skull separeras diskurserna, även om de i verkligheten ofta flyter samman och förstärker varandra. De citat från Nordfront.se som förekommer är ordagrant återgivna, även då det förekommer språkliga fel. Alla längre citat ur undersökningsmaterialet är formaterade som blockcitat för att inte blandas ihop med citat från forskare.

5.1 Kvinnan på en piedestal

”Inom nationalsocialismen värdesätts kvinnan högt, med all rätt. För vad är ett folk utan kvinnor? Vad är ett folk utan mammor? Kvinnan besitter den absolut viktigaste egenskapen en art behöver: förmågan att föda barn.” (Nordfront 2015)

Ett av de tydligast framträdande dragen i texterna är hur skribenterna ger en bild av kvinnan som en betydelsefull figur med unika egenskaper. De värdefulla egenskaperna är först och främst kopplade till kvinnans förmåga att ge liv, en förmåga som ”säkrar

vårt folks existens och framtid” (Nordfront 2017). Denna egenskap ges extra tyngd med starka värdeord. I det inledande exemplet ovan blir kvinnan ensam ansvarig för ett helt folks framtid. Detta är en bild som även den enda manliga skribenten tecknar i sin insändare. Här utmålas dock kvinnans ansvar som ännu tyngre; hon är inte bara den som ska föda och fostra nya generationer, utan också den som ska hålla ”invasionen av främmande män” borta:

Dessa främlingar vill ta för sig av våra kvinnor, konvertera dem till sin grupp och dra nytta av dem mer eller mindre frivilligt. Så har erövrare alltid gjort. I detta perspektiv kan kvinnor ses som en resurs, den mest värdefulla resursen av alla, som grupper av män historiskt kämpat för. Utan kvinnor kommer vår ras att dö ut, så enkelt är det. (4)

Kvinnan beskrivs som nationens viktigaste tillgång, en dyrbar bricka i ett högt spel. Men inom nationalismen är kvinnan på piedestal något som bara existerar på pappret. Den verkliga kvinnan åtnjuter knappast några privilegier av sin roll, snarare tvärtom, menar Eduards: ”Den upphöjda kvinnokroppen, en projektion av manlig längtan, reducerar verkliga kvinnors politiska handlingsutrymme” (2007, 40). Hon citerar även Anne McClintock: ”Women are typically constructed as the symbolic bearers of the nation, but are denied any direct relation to national agency” (refererad i Eduards 2007, 40-41).

På andra håll i texterna får kvinnan sin upphöjda roll genom hyperboler, överdrifter. I följande exempel får kvinnans förmåga att föda barn en närmast mytisk gestaltning i och med att kvinnan blir symbolen för evigt liv: ”Vi besitter en ovärderlig och ofattbar egenskap i detta att vara de som ger livskraft och därmed vår egen odödlighet” (5). Den moderna kvinnan däremot, framstår som en förvirrad varelse som helt har glömt bort att hon är länken mellan historien och framtiden. Här uppstår dock en tydlig krispunkt i en av texterna. En krispunkt beskrivs av Winther Jørgensen och Phillips som ett tecken på att något i interaktionen har gått fel, exempelvis genom konflikter mellan två olika diskurser (2000, 122). I följande exempel kritiserar insändarskribenten det moderna samhället för att tvinga kvinnor till passivitet, samtidigt som den nationalistiska diskursen bygger på just ”moderskapet som något passivt och bestående” (Eduards 2007, 23):

Vi lever idag efter de regler och värderingar som vi fötts in i och uppfostrats efter och även om det innerst inne någonstans har funnits något oidentifierbart tvivel, så har vi ändå följt det som förväntats av oss. Hur ofta

fick vi kvinnor inte höra att man måste vara snäll? Vi skulle vara duktiga och följsamma. Det var alltid oerhört viktigt att ta hänsyn till andra, deras känslor och behov, och att aldrig säga nej. Du skulle vara ambitiös och stå tillbaka, allt medan du också skulle vara gullig, vacker och sockersöt på alla sätt och vis. I samma skeende blev vi även hårt ansatta av media och omvärld, lättpåverkade och formbara modellerades vi dagligen till den kontrollerbara nickedocka som makteliten ville få oss till att bli. Vi fick lära oss att värde och lycka mättes i konsumtion, ägodelar och ytlig skönhet som bländade oss med sina vita leenden i glättiga magasin. (...) Allt detta användes för att förleda oss från vad som egentligen är vår exklusiva lott i livet och vad sann kärlek och lycka består av: Vår förmåga att skapa liv. (5)

Här försöker skribenten ta sig förbi krispunkten genom att skylla kvinnornas påtvingade passivitet på det moderna samhällets många krav på kvinnor. Enligt författaren är det alltså den moderna världen och media som tvingar kvinnor att stå tillbaka. Detta resonemang framstår som märkligt med tanke på att Heléne Lööw slår fast att ideologin hos dagens svenska nazister i stort sett inte förändrats sedan Hitlers dagar (2015, 130). Det är alltså samma ideologi i dag som då, när kvinnor förvägrades maktpositioner i politiken och en av de ledande nazistiska teoretikerna, Gottfried Feder, kallade tanken om jämställdhet för galen (Koonz 1987, 53-59). Skribenten förkastar alltså ett förtryck som forskare hävdar att NMR står för.

Flera av de kvinnliga skribenterna önskar ett slags tillbakagång till vad de verkar uppfatta som ett urgammalt och mer naturligt stadium, långt från karriärs- och konsumtionshets. Paulina Forslund väljer att citera en historiker och får det på så vis att framstå som om kvinnans högt uppsatta position är något unikt germanskt som alltid har funnits:

I de germanska samhällena har kvinnorna respekterats och deras förmågor värdesatts även utanför hemmet. Detta var något som den romerske historikern Tacitus beskrev som både förvånande och samtidigt unikt för germanerna. Han skrev: "Germanerna tro till och med, att hos kvinnan innebor någon slags helighet och siarförmåga, och varken försmå de att inhämta hennes råd eller ringakta de hennes svar." (2015b)

Enligt Mral, Gelang och Bröms är just citat ett vanligt sätt för talare att stärka sin trovärdighet (2016, 62). Samma idé om uråldrig respekt för det kvinnliga går igen i Nordiska motståndsrörelsens partiprogram:

Vår bild av kvinnan är inte inspirerad av någon ökenreligion utan härstammar direkt från den naturliga och jämlika synen som våra nordiska

förfäder hade. I enlighet med denna nordiska syn måste kvinnans naturliga roll som högsta ansvarig för familjens enighet och välmående lyftas fram. (2017, 41)

I *Imagined Communities* hävdar Anderson att det finns en utbredd idé om att nationen är uråldrig, trots att resonemanget lätt kan motbevisas av historiker (1978, 5). Kanske är det inte så konstigt att även tanken om den upphöjda kvinnligheten betraktas som urgammal i nationalistiska kretsar, med tanke på att nationen ofta symboliseras av en kvinna (Eduards 2007, 38).

5.2 Kvinnan kompletterar mannen

”Kvinnor ska inte behandlas sämre än män men vi måste inse att vi är olika. Kvinnor kan inte göra allt männen gör och männen kan inte göra allt kvinnor kan göra.” (2)

Hirdmans teori om genussystemet står på två pelare, varav den ena är mannen som norm och den andra är isärhållningen mellan könen. Denna andra pelare fokuserar jag på i detta avsnitt, eftersom såväl de kvinnliga skribenterna som den manlige uttrycker sig enligt premissen att män och kvinnor är biologiskt olika och därför hör hemma i olika sfärer. Kvinnorna anammar i stor utsträckning ett tydligt särartsfeministiskt tänkande i så måtto att de vill uppvärdera traditionellt kvinnliga egenskaper, även om de troligen aldrig själva skulle kalla sig för feminister. I följande längre citat inleder skribenten med en parafra, en varierad upprepning, för att tydliggöra hur uppenbara skillnaderna mellan könen bör vara för alla (Mral, Gelang, Bröms 2016, 65).

Vi är olika. Vi ser olika ut, vi fungerar olika. Det finns studier som visar att kvinnor och män till och med löser samma typ av problem på olika sätt. Inte olika bra, men på olika sätt. Att vi är olika betyder heller inte att något kön är sämre än det andra eller mindre värd. Det betyder helt enkelt att vi kompletterar varandra som naturen har avsett att vi ska göra. I grund och botten handlar nationalsocialismen om balans. Den naturliga balansen mellan man och kvinna. Könen är lika mycket värda och kompletterar varandra med våra olika genetiska och biologiska egenskaper (3).

Just *komplement* eller *komplettera* är nyckelord som återkommer, vilket stämmer överens med det isärhållande mellan könen som Hirdman kritiserar, och vars själva grund är att män och kvinnor har olika arbetsuppgifter (1988, 52). Till skillnad från särartsfeministerna, som hävdar att biologin kan förklara könsuppdelningen menar dock Hirdman att uppdelningen bottnar i inlärd beteenden (ibid, 53).

Enligt kvinnorna krävs det både man och kvinna för att uppnå fullkomlighet. I en av Paulina Forslunds texter trycker hon extra på hur mycket starkare NMR kan bli om kvinnornas potential tas till vara. Det är tydligt att hon inser att hennes text främst kommer att läsas av en manlig publik och hon använder sig av ett personligt tilltal direkt till männen; ”ni män”. När Forslund skiftar pronomen till ”vi” ger det en bild av hennes vision om kvinnorna och männen sida vid sida inom rörelsen. Hon är också noggrann med att ta avstånd från feminismen, vilket kan tolkas som att hon vill vara tydlig med att hennes vilja att värdesätta kvinnorna inte ska betraktas som ett hot mot männen. För att inte stöta sig med männen lägger hon också in ett vördnadsfullt ”med all respekt”.

För mig är det oerhört viktigt att nå ut till andra kvinnor. Där tror jag nämligen inte, med all respekt, att ni män kommer att lyckas utan vår hjälp. Som kvinna är det naturligt att till exempel använda sig mer av känslargument och förklara saker utifrån ett mer feminint (märk väl; feminint icke feministiskt) perspektiv. På så sätt kan vi vidga oss ideologiskt och på sikt även komma att tilltala kvinnor på ett sätt som män generellt inte kan. (Forslund, 2015b)

Argumentet om att kvinnorna kan locka fler medlemmar genom att anspela på känslor passar väl in i särartsfeminismens tankegångar. Den känsliga ådra som kvinnorna påstås ha beskrivs i texterna i ordalag som ”naturlig”, ”genetisk” och ”biologisk”. Detta resonemang går igen i Roberts och Uvnäs Mobergs *Hon & han – födda olika*. Där skriver de att huden vid strid blir kall och mindre känslig: ”Att vara kall, okänslig och ’tjockhudad’ blir därigenom en smula manligt” (1994, 24). Detta ställs i kontrast mot kvinnans hud som i stället förmedlar värme och närhet till barnet: ”Att vara ’tunnhudad, känslig och varm’ blir därför kvinnligt” (ibid, 25). Genom att på detta sätt referera till vetenskapen blir resonemanget svårare att kritisera, hävdar Connell – ”det bara är så”. Det går alltid att hänvisa till biologi för att motivera könsroller, olika arbetsuppgifter och en ojämn maktfördelning, menar hon (2013).

De kvinnliga skribenterna är, liksom Forslund, ofta noggranna med att poängtera att deras plats i organisationen inte på något vis rubbar männens roll – eller hotar deras makt. De beskriver hur de kan bidra *i det lilla*:

[K]vinnans egenskaper i form av omvårdnad och ofta naturliga inställning till hushållssysslor [är] värda att ta vara på i kampen. Det är nämligen en sanning att det är de små sakerna som får de stora att fungera. En kvinna som agerar barnvakt, fixar middag eller stöttar, innebär att du som man kan

lägga mer fokus på det officiella kamparbetet. Bara en så enkel sak som att ställa upp att vara barnvakt vid en större gatuaktiviteter leder direkt till att de är minst en man mer på gatan. Det kan visa sig vara avgörande för hela aktiviteten. (3)

En av skribenterna beskriver kvinnorna som osynliga hjältinnor som stannar hemma med barnen så att männen kan utföra kamparbete. Samtidigt uttrycker en av skribenterna att de står ”vid sidan av sina män” – inte ”sida vid sida” (Nordfront, 2017). Uttrycket ”att stå vid sidan av” männen är intressant då det ger en känsla av att scenen är männens medan kvinnornas plats är i publiken.

Men även inom denna diskurs går det att upptäcka krispunkter. Trots att NMR i sitt partiprogram skriver att man har en jämlik syn på kvinnan verkar det finnas ett missnöje bland de kvinnliga skribenterna när det kommer till hur ideologin efterföljs i praktiken (vilket jag går in mer utförligt på under kapitel 5.5).

Jag personligen har inga problem med att utföra ”typiskt kvinnliga sysslor”. Jag tror inte att någon kvinna har det egentligen. Jag tror det ligger i våran natur att värna lite extra om hemmet och barnen, påta lite i köket och fixa och dona. Det vi däremot stör oss på är när det möts av nedtryckande kommentarer från män runt omkring. När det blir i andemeningen att det är lite sämre sysslor som kvinnor ska göra. Det är då det uppstår en konflikt för mig och säkert för flera kvinnor. Det är då jag sätter mig på tvären, blir grinig, kastar saker i väggen och skriker. Det är då jag blir ”typiskt kvinnlig” som en del uttrycker det. (3).

Dessa rader går att tolka som att kvinnorna ofta är öppna för att stå i bakgrunden – men att de vill ha uppskattning för det, de vill att någon ska se deras ansträngningar. I stället förstår de av omgivningens bemötande att de uppgifter de utför är mindre värda än männens – tvärt emot partiets officiella policy – vilket leder till ilska och frustration. Men samtidigt som skribenten önskar uppskattning och respekt faller hon in i en klichéartad beskrivning av sig själv, där hon förminskar sig till ett trotsigt barns nivå. Effekten blir att argumentet i stället tappar sin udd.

5.3 Kvinnan i behov av beskydd

”Jag vill bli beskyddad, jag vill att mannen ska vara den starke och jag vill ta hand om honom som tack för att han skyddar mig.” (2)

Tanken om män som kvinnornas försvarare är positivt laddad för många, menar Eduards (2007, 21). Den idén märks även i texturvalet, om än inte lika tydligt som tidigare nämnda diskurser. En av kvinnorna, citerad i det inledande stycket i kursivt, uttrycker mycket riktigt en önskan om beskydd och verkar anse att bara NMR-män kan ge henne detta, men annars är det bara den manlige skribenten som argumenterar för att nationens kvinnor måste försvaras. De lägger dock sina respektive argumentationer på helt olika nivå. Den kvinnliga skribenten fokuserar i sin insändare på det bekväma i att bli servad av sin omgivning i klassisk gentlemannastil. Resonemanget inleds med en retorisk fråga, interrogatio, som mer fungerar som ett påstående – vilket gör den svår att argumentera mot (Mral, Gelang och Bröms 2016, 62).

Jag kan inte för mitt liv begripa vad feministerna ser som kränkande med män som öppna dörrar för oss, bär våra kassar och låter oss gå först? Jag känner mig inte mindre värd eller kränkt, snarare tvärtom. Jag vill bli beskyddad, jag vill att mannen ska vara den starke och jag vill ta hand om honom som tack för att han skyddar mig. Vi kvinnor har en hel del fördelar, så varför vi ska ge bort dem till förmån för feminismens slaveri? (2)

Vem eller vad det är skribenten behöver skyddas mot framgår inte lika tydligt. Ingenstans nämner hon något konkret hot. Däremot går det av texten i sin helhet att uttröna hur hon ser ”individer av främmande härkomst” som ett diffust orosmoln för svenska kvinnor, dock inte i form av exempelvis överfall eller konkreta hot om våld – utan genom att dessa utpekade individer får del av samhällets resurser:

Förlossningsvården måste tas på allvar. Det är ett sjukt samhälle som inte ser om sina kvinnor. Kvinnor ska inte behöva gå runt och lida med förlossningsskador som i dag när våra politiker väljer att prioritera andra individer av främmande härkomst. (2)

Enligt Eduards är det försvar som skribenten säger sig önska ett fiktivt sådant. Visserligen kan ett skydd av kvinnorna möjliggöra ett visst handlingsutrymme för en utsatt grupp, men försvaret kommer också med problematiska krav. Eftersom det är män som ska försvara kvinnor, mot andra män, förväntas kvinnorna ”kunna dra en skiljelinje mellan män som inger förtroende och sådana som bör misstros” (2007, 21-22). Lyckas de inte med detta kan man förvänta sig skuldbeläggande. Ännu ett dilemma finns i det faktum att det är försvararen som sätter villkoren för den försvarade, vilket leder till en ”ojämlik beroenderelation” (ibid).

Att det är männen som sätter villkoren för kvinnornas försvar märks

tydligt i den manlige skribentens text. Hans insändare, med rubriken ”Ta ansvar för kvinnorna”, bygger på tanken om att männen behöver stå upp mot det påstådda hotet mot kvinnorna, men också att kvinnorna har ett eget ansvar för nationens framtid genom att bete sig anständigt och inte ha sex med vem som helst.

Faktum är att fler sexpartners hos kvinnan före giftermålet ökar chansen för skilsmässa. Detta beror på att det hormonella band som uppstår mellan en man och en kvinna när de är intima blir svagare ju fler personer man knutit an till. Hjärnans belöningscentrum stimuleras inte lika mycket av den tionde partnern som den första helt enkelt. Att välja partner noggrant och investera i en stark relation verkar vara en evolutionär fördel. (4)

Skribenten uttrycker sig inledningsvis på ett tvärsäkert sätt som får läsaren att tolka ovanstående citat som fakta. Winther Jørgensen och Phillips talar om analyser av modalitet för att undersöka graden av instämmande med en sats (2000, 88). Uttryck som ”jag tycker” eller ”kanske är det så att...” hade båda kunnat fungera nedtonande på resonemanget, vilket författaren alltså undviker – förutom på ett ställe mot slutet, där han lägger in en brasklapp i ordet ”verkar”. Han inkluderar även en graf över skilsmässostatistik bland kvinnor med föräktenskapliga partners för att ytterligare förstärka intrycket av seriösa fakta. För att verkligen ha torrt på fötterna för sin tes hade han kunnat referera till rapportens författare, men det gör han inte. Om någon sådan studie faktiskt existerar vet vi alltså inte.

Eftersom kvinnorna enligt skribenten är rasens framtid (se citat under avsnitt 5.1) anser han att männen har rätt att engagera sig i ”vilka de träffar och hur de agerar”, allt för att försäkra sig om att kvinnorna ”går säkra från angripare och träffar vita män av god karaktär” (4). Att kvinnan på detta sätt pekats ut som ansvarig för hur det går för en hel ras och/eller nation är inte någonting nytt. Tvärtom får hon ofta personifiera nationen. Eduards tar som exempel monumentet Sankt Görans draken i Storkyrkan i Stockholm, uppfört 1489, där den bedjande prinsessan symboliserar Sverige (2007, 38). Här måste vi komma ihåg, menar Anderson, att nationen är en symbol så känsloladdad att miljoner har varit beredda att dö för den (1983, 7). I diskussioner om högerextremism fokuserar vi ofta på det hat som nationen framkallar gentemot den andre, enligt Anderson, men nationen väcker också kärlek (ibid, 141). Vad är det som får oss att känna så starkt att vi kan tänka oss att ge upp våra liv för en konstruerad nation, en ”föreställd gemenskap”? Även i svaret på den frågan kommer kvinnan/modern in i bilden: ”Something of the nature of this political love can be

deciphered from the ways in which languages describe its object: either in the vocabulary of kinship (motherland, *Vaterland*, *patria*) or that of home” (ibid, 143). Det är kopplingen till familjen och hemmet som gör symbolen extra laddad, hävdar Anderson.

Men hur mycket kärlek som än kopplas till idén om nationen kan den få negativa konsekvenser för kvinnor. När kvinnan reduceras till objekt för nationens behov finns det en uppenbar risk att de som inte motsvarar idealet bestraffas, skriver Eduards: ”[Det] kan tolkas som att idealiseringen inte skyddar kvinnor mot våld, utan tvärtom gör dem mer utsatta” (ibid, 52). Det bekräftar också Henrik Arnstad. Skyddet från våld gäller bara så länge kvinnorna håller sig inom förväntade ramar. Feminister, som betraktas som fienden, omfattas inte av något försvar, utan utsätts regelbundet för våldtäktshot från ultranationalister. När en kvinnlig feminist står upp för sina åsikter i offentligheten ”blir det den nutida ultranationalistens uppgift att påpeka hennes rätta samhällsroll – vilket återspeglas i de hotfulla invektiv som används: ’fitta’, ’hora’ eller ’luder’. Alla dessa ord har med det kvinnliga könet att göra, eller också syftar de på den fysiska sexualakten – det vill säga den sanna kvinnans verkliga uppgift” (2013, 387).

5.4 Kvinnan som vågar se sanningen

”Jag vaknade upp på allvar i 15-årsåldern och började ifrågasätta de inlärdas ’sanningarna’. Det tog mig inte lång tid att förstå att nationalsocialismen är det enda alternativet till det nu rådande systemet och en nödvändighet för att rädda vårt folk och vår ras från att dö ut” (Forslund, 2013c).

Ett par av de kvinnliga NMR-sympatisörerna ger i texterna uttryck för en känsla av att ha förstått något som inte andra kvinnor lyckats uppfatta. De ser sig själva som tillhörande en liten men insiktsfull skara kvinnor som inte ryggat tillbaka inför sanningen att Sverige står hotat. Hade bara fler kvinnor vågat öppna ögonen hade Nordiska motståndsrörelsen haft många fler anhängare, verkar de resonera. Paulina Forslund beskriver i en av sina debattartiklar hur hon utvecklats i sina tankegångar, från att ha varit en känslös tonåring utan förmåga att tänka kritiskt:

Många av dagens kvinnor förblir känslomässigt omogna. De växer aldrig ifrån den sorts känslöargumentation som borde höra tonåren till. Jag minns själv hur jag bokstavigt älskade hela världen när jag var i tonåren. Att förstå de utstötta, bråkiga och våldsamma är många gånger tonårsflickornas signum. På samma sätt betar sig vuxna kvinnor mot invandrarna. Man

avsäger sig allt sunt förnuft, all självbevarelsedrift och kritiskt tänkande.
(Forslund 2013a)

Forslund menar alltså att hon, till skillnad från merparten av Sveriges kvinnor, lyckats koppla bort och ”växa ifrån” den naturliga modersinstinkt som kvinnor har och som leder till en missriktad omsorg om ”främlingar”.

Inte heller i den här frågan kan vi förneka de faktiska skillnaderna mellan män och kvinnor. Det är nog så att de allra flesta kvinnor har lättare att ta åt sig av argumentation baserad på känsla. Våra modersinstinkter går hand i hand med en stark känsla av förståelse och omvårdnad. Med det i bakhuvudet är det inte svårt att förstå varför just kvinnor tycks vurma för främlingarna som ideligen framställs som utsatta offer. (ibid)

Men även i detta resonemang återfinns en krispunkt. Forslund och de andra kvinnliga NMR-sympatisörerna är, som vi har sett tidigare, noggranna med att peka ut en mängd påstått biologiska skillnader mellan kvinnor och män som leder till fundamentalt olika personligheter. Men om biologin nu är något som ingen av oss kan komma undan, hur kan då Forslund och hennes likar bara välja bort modersinstinkten när det passar dem? Går det då verkligen att tala om dessa kvinnliga egenskaper som biologiska och inte snarare som socialt inlärd beteenden? Nej, skulle förmodligen Nina Björk säga. Som tidigare nämnts hävdar hon att de skillnader mellan könen som uppmätts i forskningssammanhang inte alltid per automatik går att förklara med biologi: ”Att vara kvinna i vårt samhälle innebär bland annat att tränas i relationer, att lära sig behaga, att lyssna och stämma av. Att kvinnor då får ett ’väl utvecklat sinne för att avläsa känslor’, som det utifrån intelligenstester hävdades i *Illustrerad Vetenskap*, är föga förvånande” (2003, 80-81). Yvonne Hirdman anser detsamma: ”Barnet föds in i dessa kulturellt samlade tankekökekemöddingar/figurer. Med andra ord, varken män eller kvinnor föds till det, båda skapas” (1988, 52).

Men Forslund är inte ensam om att ge denna förklaring till kvinnornas frånvaro inom NMR. När hon intervjuar en annan kvinnlig NMR-medlem återkommer samma teori i informantens svar:

Det är sorgligt att bevittna hur flickor och kvinnor ofta är mer hjärntvättade än männen. Det är lättare för kvinnor att lockas av argument som är baserade på känslor och det gör att kvinnor överlag är positivare till den här destruktiva utvecklingen. Jag hade velat se fler kvinnor som istället kanaliserade moderskänslorna till vårt eget folk istället för att som nu vurma för till exempel främlingar och HBTQ-personer. (Forslund 2013c)

Det är ett klassiskt extremnationalistiskt resonemang, menar Heléne Lööw, att se sig själv ”som förmedlare av en stigmatiserad ’sanning’” (2015, 164). Här utvecklas denna tanke ytterligare ett steg. Det är fortfarande samma nationalistiska retorik i botten, om hur det ursprungliga Sverige håller på att invaderas av invandrare, men med extra krydda av att de kvinnliga nazistsympatisörerna ser sig själva som extra klarsynta då de har genomskådat det hela. Om man kokar ner det skulle det kunna låta ungefär så här: ”Samhället har sålts ut till invandrarna och de känsliga kvinnorna vill inte se sanningen – men vi vågar.”

Vilka är då dessa ”främlingar som ideligen framställs som utsatta offer”? De har olika namn, ibland kallas de främlingar, ibland invandrare, ibland rasfiender, men i samtliga undersökta texter återfinns hotet från den Andre. Antingen pekars de ut rakt ut i texten, som i exemplet ovan, eller också som ett underliggande antagande som alla förväntas känna till, en presupposition, som nedan:

Problemet är att det gått så långt att kvinnorna på många vis blivit en del av den förstörelseprocess som riktas mot vårt land/folk. Samhället gör allt för att nå ut till kvinnorna med det här budskapet. De hjärntvättas med politiskt korrekta floskler och förs sedan fram till fronten som motståndare till sitt egna folk. (Forslund 2013a)

Den förstörelseprocess som enligt författaren pågår i Sverige måste förstås ledas av någon, men Forslund behöver inte peka ut någon för att hennes läsekrets ska förstå vilka hon har i åtanke. Att hon syftar på invandrare, som i sin tur korrumpat politiker och media, är på så basal nationalsocialistisk nivå att det inte behöver skrivas ut.

Även om Nordiska motståndsrörelsen tar den här typen av retorik till en egen nivå, är andrafieringen av invandrare långt ifrån något unikt för just NMR. Said går exempelvis så långt som att hävda att orientalismen (med dess tanke om att den europeiska identiteten är överlägsen alla icke-europeiska folkslag och kulturer) är ”den viktigaste komponenten i den europeiska kulturen” (1978, 71). Det han säger om Europa och västvärldens hegemoni kan enkelt bytas ut mot Norden eller Sverige i NMR:s propaganda. Medan Väst anses stå för allt rationellt, utvecklat och humant får Orienten eller den Andre representera det avvikande, outvecklade och underlägsna (ibid, 445). I längden leder ett sådant tankesätt till en avhumanisering av den Andre (ibid, 199). Det hela förstärks av att nazisterna uttrycker sig i termer som ”icke-ariar” eller ”rasligt defekta”. I NMR:s partiprogram talas det exempelvis om rasfrämmande personer och främlingar, samtidigt som dessas kvinnosyn kopplas till en pejorativ

”ökenreligion” (Nordfront 2017). Steg för steg genomgår den Andre i den nationalsocialistiska retoriken en avhumaniseringsprocess som ”i slutändan berövar dem alla mänskliga drag. De har i nationalsocialisternas och rasideologernas ögon upphört att vara människor” (Löow 2015, 160).

Slutligen bör även nämnas något om de ord hämtade från krigets vokabulär som förekommer i det senaste citatstycket. Det börjar redan i debattartikelns rubrik, ”Kvinnor – allierade med fienden”, och fortsätter sedan genom hela texten. Forslund nämner ord som *offer*, *reträtt*, *försvar*, *motstånd*, *strida* och *kämpa*. Med dessa ordval kopplar skribenten samman den nutida texten med texter från det förgångna. Under nazitiden var ordet *kamp* ett centralt och ständigt återkommande uttryck i den nationalsocialistiska vokabulären (SOU 1999:20). I det här fallet verkar krigsretoriken alltså fylla dubbla syften; dels att ge läsaren en känsla av att det faktiskt råder krig och att motstånd är nödvändigt, dels att knyta an till det nationalsocialistiska arvet.

5.5 Svårigheter med att vara kvinna i NMR

”Under mina år i nationella rörelsen har jag stött på diverse olika [...] uppfattningar om hur en kvinna bör vara och inte vara och vad som är rätt och fel. Den största felaktigheten jag har stött på är en uppfattning om att kvinnor på något sätt skulle vara sämre än män och att män på något sätt skulle vara mer värda i kampen än kvinnor.”
(5)

Denna sista del av analysen tar inte upp kvinnornas argument för ett politiskt engagemang, så som tidigare underrubriker gjort. Under läsningens gång framträdde dock ett mönster som var så tydligt att det måste göras plats för: Trots alla argument för kvinnornas engagemang inom NMR råder det ingen tvekan om att vissa av dem har svårt att hitta sin plats i partiet – och att de blir motarbetade av sina (främst manliga) meningsfränder. Eftersom dessa utsagor går stick i stäv med partiets officiella ståndpunkt och kvinnorna dessutom ofta säger emot sig själva är detta en intressant iakttagelse att fördjupa sig i. Det bör förstås tilläggas att dessa erfarenheter inte delas av alla. Exempelvis uttrycker en medlem i en intervju att hon bara upplevt fördelar med att vara en av få kvinnor inom rörelsen:

Jag tycker att männen i organisationen främst ser oss kvinnor som kamrater. Jag har även en stark tro på att våra stödmedlemmar, medlemmar och aktivister verkligen värderar de få kvinnor som är med i kampen och uppskattar att vi inte tillhör massan. (Forslund 2013c)

Andra kvinnor ger dock uttryck för att de känner sig nedvärderade eller att det inte lämpar sig för en kvinna att ta plats i politiken. Den som i skarpast ordalag kritiserar behandlingen av kvinnorna inom partiet är Paulina Forslund. Eftersom hon är en av NMR:s kvinnliga frontfigurer och dessutom en av redaktörerna bakom sajten Nordfront är det inte svårt att föreställa sig att hon möts av mer kritik än kvinnor längre ner i hierarkin. Men även när hon tar striden mot en nedvärderande kvinnosyn verkar hon känna sig tvungen att erbjuda bortförklaringar eller ursäkter till beteendet. I texten nedan ser vi hur Forslund öppnar för möjligheten att det i själva verket inte är NMR-sympatisörer som skriver hatiska kommentarer på nätet utan någon form av infiltratörer:

Vi kommer aldrig att locka till oss fler kvinnor om vi direkt eller indirekt accepterar en nedvärderande kvinnosyn. För den finns där. Precis som Emil Hagberg lagt märke till så syns den tyvärr i våra kommentarsfält titt som tätt (vilket dock inte behöver betyda att det alltid är nationella som skriver kommentarerna). Och här kanske vi till viss del kan råda bot på problemet. Om fler reagerade över den sortens kommentarer så skulle vi snart eliminera de kvinnofientliga tendenserna. (Forslund 2015a)

Forslund ger intrycket av att vara säker på sin sak, men verkar inte vilja riskera att bli betraktad som ett hot. Hennes tuffa formuleringar tonas därför ned av en form av *hedges* som minskar graden av instämmande i en viss sats (Winther Jørgensen och Phillips 2000, 88). I följande stycke uttrycker hon sig i frågor i stället för i påståenden samt inflikar upplysningar till de manliga läsarna om hur hennes text ska förstås.

Hur ser ni nationella män på oss kvinnor? Är det så att er besvikelse och frustration över dagens kvinnor generellt speglar av sig på hur ni bemöter kvinnor överlag? Missuppfatta mig inte nu, jag påstår inte att så är fallet. Det är endast en fråga. Jag ska inte sticka under stolen med att jag ibland känt att det inte är helt populärt att låta en kvinna komma till tals på den nationella arenan. (Forslund 2015a)

Ansvar för kvinnohatet läggs inte heller på männen som sprider hatet utan på mer diffusa ”antivita intressen” som verkar för att åstadkomma ”splittring inifrån” (ibid).

Det är tyvärr så, vilket jag förvisso redan belyst i flertalet artiklar, att antivita intressen har allierat sig med just vårt folks kvinnor. Det är knappast en slump att vi sedan barnsben fått itutat i oss att fienden nummer ett är den vite mannen och att patriarkatet förtrycker oss på allehanda vis. Allt för att skapa en splittring inifrån. Men att sjunka så lågt att man kallar kvinnor för könsord eller horor är förkastligt och hör inte på något vis hemma hos ett sund och nordisk kvinnosyn.

Udden är i allra högsta grad riktad mot de vita heterosexuella männen och att reaktionerna på det kulturmarxistiska manshatet blir ett förakt mot kvinnor rent generellt kanske inte är så konstigt om man funderar över det. Jag kan med det i bakhuvudet delvis förstå varför många nationella män är skeptiska och kanske lite reserverade. Men det är viktigt att inte låta det stå i vägen för att vi ska kunna avancera och nå ut till människor, oavsett kön. (ibid)

Medan Forslund explicit skriver att det förekommer att kvinnor inom rörelsen kallas för horor och att hon stött på många som tycker att kvinnor ska hålla sig borta från politiken (2013b) står kritiken i andra texter snarare att läsa mellan raderna. När en annan skribent vill övertyga männen om att de inte är ensamma om sina åsikter, utan att de har kvinnliga fränder vid sin sida, sipprar det kvinnohat som hon mött ut implicit:

Jag vill att du tänker på dessa kvinnor när du känner att bortförklaringarna är på väg upp ur halsen på dig och innan du låter fingrarna dansa över tangentbordet. Innan du spyr ut ditt hat. Feministerna är en liten skrikig grupp, som syns och hörs, något du som man inte ens borde lyssna på. Vända bort blicken ifrån deras söndersminkade ansikten och gapiga munnar och se på kvinnorna som borde vara i dina tankar. Kvinnor som har sin stolthet kvar, kvinnor som inte har tappat sitt omdöme. Kvinnor av sann natur. Vi finns om du väljer att se oss. (1)

Mot slutet av stycket använder skribenten sig av en anafor, en upprepning av samma ord i början av flera satser, för att förstärka sitt budskap och ge det ett högtidligt uttryck (Mral, Gelang och Bröms 2016, 64). Här är hon alltså inte ute efter att belysa kvinnohatet utan snarare att backa upp männen.

Flera av de kvinnliga skribenterna är noga med att ta avstånd från feminismen. Dels kan det tolkas som ett sätt att undkomma kritik i en så uppenbarligen laddad fråga, dels är resonemanget helt i linje med den moderna ultranationalismen, enligt Arnstad. Medan det under mellankrigstiden förekom ett slags ”fascistisk feminism” har föraktet för feminismen förstärkts under 2000-talet: ”[I] dag är angrepp på feminismen en del av antikulturen gentemot en förment diktatur av ’statsfeminism’, ’politisk korrekthet’ och ’PK-ism’” (2013, 383).

NMR vänder på ordboksdefinitionen av feminism och låter feminismen symbolisera manshat och ett hot mot såväl familj som folk (Nordfront 2017, 41). I *Diskursanalys i praktiken* föreslås begreppet *retorisk parering* för när företag i sin marknadsföring argumenterar för samma värden som kritikerna – exempelvis när plastikkirurger använder hälsoargument och naturlighet för att sälja skönhetsoperationer

(Andersson 2007, 108). Denna tanke kan appliceras även på NMR, som säger sig stå för ett jämlikt samhälle (och därmed använder sig av samma argument som feministerna). Enligt Andersson är detta ”en retorik som strävar efter att neutralisera och avvärja rivaliserande eller hotande tolkningar och skapa legitimitet för den egna verksamheten” (ibid). NMR kapar på så sätt innebörden av feminism och använder dess positiva konnotationer för sina egna syften, samtidigt som man försöker svartmåla begreppet feminism.

6. Slutord

Syftet bakom den här uppsatsen har varit att ta reda på vilka diskurser som framträder i ett antal kvinnliga NMR-sympatisörers argument för sin politiska ståndpunkt. Jag har också velat få en inblick i hur kvinnorna upplever sin vardag i en nazistisk organisation. Dessa frågor framstod som särskilt relevanta då flera framträdande forskare visat hur nationalsocialismen går hand i hand med en nedvärderande syn på kvinnan, där hon främst reduceras till en fabrik för att föda fram nya generationer.

För att lyckas få syn på de diskurser som förekommer i kvinnornas insändare och debattartiklar på den egna sajten Nordfront.se har jag använt mig av diskursanalys med ett kritiskt anslag. Inledningsvis har jag utfört närläsning av det utvalda materialet, undersökt grammatik och ordval samt strukturerat upp fynden efter olika teman. Genom att exempelvis ställa frågor som vem texten riktar sig till, vilka dolda budskap som syns mellan raderna samt genom att jämföra de kvinnliga skribenternas ord med en manlig utsaga har ett antal diskurser framträtt. Till min hjälp har jag haft teorier om genusystem, särartsfeminism, orientalism och nationen. Jag har visat hur kvinnornas argument kan delas in i fyra olika diskurser; som alla på ett eller annat sätt förhåller sig till den rådande uppfattningen i samhället att nazistiska organisationer är till för män i första hand. Här vill istället kvinnorna ge en alternativ bild av NMR, genom att lyfta kvinnans unika egenskaper, hur hon kompletterar mannen och hur hon behöver beskyddas av mannen. Kvinnorna uttrycker också en stolthet i att ha ”genomskådat” såväl feminism som en öppen människosyn. Detta resonemang går kortfattat ut på att de har lyckats höja sig över den biologi som de annars hävdar gör kvinnor naturligt omvårdande och kärleksfulla.

Men alla positivt laddade ord till trots framträder konflikter i nära på alla

undersökta texter. Kvinnorna motsäger sig själva: De påstår att de sätts på piedestal för att de är så högt värderade, men beskriver samtidigt sig själva som osynliga och verkandes vid sidan av männen. De hävdar att deras unikt kvinnliga egenskaper är en styrka, men berömmar samtidigt sig själva när de lyckas tränga undan samma egenskaper och alltså bli mer ”manliga”. De målar upp en bild av männen inom NMR som de enda som på allvar kan skydda kvinnorna från hot och övergrepp från invandrare, men blir själva kallade horor av sina partikamrater. Helhetsbilden är splittrad. Kvinnorna verkar ha en tydlig bild av hur de vill leva, men i verkligheten vara långt därifrån.

Hur kan då dessa motstridigheter och inkonsekvenser förstås? Att vägra betrakta sig själv som förtryckt kan ses som ett slags försvarsmekanism för att stå ut. Som Hirdman har poängterat är kvinnorna lika mycket medskapare av könshierarkin som offer (1988, 53-54). Under våra liv socialiseras vi ständigt in i könsspecifika roller så pass att dessa snäva mallar till slut framstår som helt och hållet medfödda och naturliga. Troligen är det också lättare att acceptera samhällets maktskillnader mellan könen om man, som Key, tror att män exempelvis är mer analytiska lagda, medan kvinnors styrka snarare ligger på ett intuitivt plan (1903, 141). Då blir det plötsligt rimligt att de mer framträdande rollerna inom yrkeslivet och politiken går till män och inte till kvinnor.

I den här uppsatsen har jag också visat hur den svenska kvinnan länkas samman med nationen genom att faktiskt symbolisera nationen, förvandlas till Moder Svea (Eduards, 2007, 38). Med dessa nationalistiska tankegångar står hela nationens framtid under hot om den svenska kvinnan är hotad. Och det är hon, om man utgår ifrån Saids orientalism. Enligt denna teori är väst ständigt hotat utifrån av den Andre, som bör fruktas och bekämpas (1977, 445). Med dessa teorier i bakhuvudet är det inte svårt att förstå att det kan vara smickrande att som kvinna känna sig speciell och skyddsvärd. Men då missar man att det skydd kvinnorna kan få är villkorat av männen. Det är männen som sätter ramarna för när kvinnorna är värda deras beskydd och när de betett sig på ett sådant vis att de inte är det (Eduards 2007, 21-22). Vad som från början kan te sig som en gyllene position för kvinnan riskerar alltså att bli till ett underläge med ständig kontroll och övervakning.

Avslutningsvis vill jag citera fyra korta ord av Arnstad: ”Fascismen är en man” (2013, 335). Arbetet med den här uppsatsen har tydligt visat att den svenska

nationalsocialismen såsom den manifesteras inom Nordiska motståndsrörelsen i dag är en organisation av, för och om män. Kvinnornas roll är först och främst symbolisk och de som vill engagera sig inom partiet riskerar att mötas av motstånd och kränkande kommentarer. Kvinnorna spelar bara biroller i NMR:s politiska spel – och hur gärna de än försöker påvisa och kanske också framkalla motsatsen lyckas de inte fullt ut.

Litteraturlista

Tryckta källor

- Anderson, B. 2016 [1983]. *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. Revised. London: Verso Books.
- Arnstad, H. 2013. *Älskade fascism – de svartbruna rörelsernas ideologi och historia*. Stockholm: Norstedts.
- Bayne, E. 2015. *Kön och särart*. Hägersten: Papertalk.
- Björk, N. 2003. [1996]. *Under det rosa täcket*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Blomquist, M. och Bjurwald, L. 2009. *God dag kampsystemer!*. Stockholm: Bokförlaget Atlas.
- Börjesson, M. och Palmblad, E. red. Andersson, A. 2007. Attraktiva skönhetsoperationer – Legitimerande retorik i mediala material. I Börjesson, M. och Palmblad, E. red. *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber AB.
- Denscombe, M. 2009. [1998]. *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Durham, M. 1998. *Women and Fascism*. London: Routledge.
- Eduards, M. 2007. *Kroppspolitik – om Moder Svea och andra kvinnor*. Stockholm: Bokförlaget Atlas.
- Ekerstedt, Malin. red. 2014. *Folk, familj och fosterland – Nationalismens konsekvenser för jämställdhet*. Johanneshov: Kvinna till kvinna. [online] http://expo.se/www/download/140513_folk_familj_fosterland_slutversion_webb.pdf Hämtad 2018-03-07).
- Hirdman, Y. 1988. Genussystemet – reflexioner kring kvinnors sociala underordning. *Tidskrift för genusvetenskap*, vol. 3, ss. 49-63.
- Key, E. 1903. *Samhällsmoderlighet: I: Ambjörnsson, R. 2014. Ellen Key – Hemmets Århundrade*. Melker Förlag, ss. 4-155. E-bok.
- Koonz, C. 1987. *Mothers in the Fatherland: Women, the Family and Nazi Politics*. London: Trinity Press.
- Korsell, L., Olsson, J., Nyqvist, A., Vesterhav, D., Skinnari, J., Nilsson Sahlin, H., Hagström, A-Z., Lodenius, A-L., Sundström E., Baard, P. och Carle, J. 2009. *Våldsamt politisk extremism – Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet och Säkerhetspolisen (Rapport 2009:15)
- Löw, H. 2015. *Nazismen i Sverige 2000-2014*. Stockholm: Ordfront.

- Mral, B., Gelang, M., Bröms, E. 2016. *Kritisk retorikanalys – text bild actio*. Ödåkra: Retorikförlaget.
- Nagel, J. 1998. Masculinity and Nationalism: Gender and Sexuality in the Making of Nations. *Ethnic and Racial Studies*, vol. 21 ss. 243-269.
- Nordfront. 2017. *Vår väg – ny politik för en ny tid*. Grängesberg: Nordfront förlag.
- Robert, R., Uvnäs Moberg, K. 1994. *Hon & han – födda olika*. Stockholm: Brombergs Bokförlag.
- Rönnbäck, J. 2004. *Politikens genusgränser*. Stockholm: Bokförlaget Atlas.
- Said, E. W. 2016. [1978]. *Orientalism*. Stockholm: Ordfront.
- SOU 1999:20. *Sverige och judarnas tillgångar*. Slutrapport.
- Winther Jørgensen, M. och Phillips, L. 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Internetkällor

- Connell, R. 2013. *Feminism's Challenge to Biological Essentialism*. [online] <http://www.raewynconnell.net/2013/03/feminisms-challenge-to-biological.html> (Hämtad 2018-03-09)
- Expo Skola. Svenska motståndsrörelsen. *Expo*. [online] http://skola.expo.se/svenska-motstandsrörelsen_110.html (Hämtad 2018-01-20)
- Forslund, P. 2013-02-17. Kvinnor – allierade med fienden? *Nordfront*. [online] <https://www.nordfront.se/kvinnor-allierade-med-fienden.smr> (Hämtad 2018-02-18)
- Forslund, P. 2013-09-22. Behövs det kvinnor i kampen? *Nordfront*. [online] <https://www.nordfront.se/behovs-det-kvinnor-i-kampen.smr> (Hämtad 2018-02-18)
- Forslund, P. 2013-10-16. Intervju med Maria Pöysti. *Nordfront*. [online] <https://www.nordfront.se/intervju-med-maria-poysti.smr> (Hämtad 2018-02-18)
- Forslund, P. 2015-06-30. Kvinnofientlig rörelse? *Nordfront*. [online] <https://www.nordfront.se/kvinnofientlig-rorelse.smr> (Hämtad 2018-02-18)
- Forslund, P. 2015-10-05. Har kvinnor i kampen att göra? *Nordfront*. [online] <https://www.nordfront.se/har-kvinnor-kampen-att-gora.smr> (Hämtad 2018-02-18)
- Mokhtari, A. 2017-09-29. Fyra fakta om NMR. *SVT*. [online] <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/fyra-saker-du-behover-veta-om-nmr> (Hämtad 2018-01-20)
- Nordfront. 2015-03-08. *Naturen är jämlik*. [online] <https://www.nordfront.se/naturen-ar-jamlik.smr> (Hämtad 2018-02-18)

Olofsson, C. 2013-12-10. "Genusordningen har definitivt försvagats". *Nationella sekretariatet för genusforskning*. [online] <https://www.genus.se/nyhet/genusordningen-har-definitivt-forsvagats/> (Hämtad 2018-03-23)

Palm, M. 2001-12-12. Porträtt: Yvonne Hirdman. *Nationella sekretariatet för genusforskning*. [online] <https://www.genus.se/nyhet/portratt-yvonne-hirdman/> (Hämtad 2018-03-23)

Socialdemokraterna. 2013. *Ett program för förändring*. [online] https://www.socialdemokraterna.se/globalassets/var-politik/partiprogram-och-riktlinjer/ett-program-for-forandring_2013.pdf (Hämtad 2018-03-23).

Sundkvist, F., Svensson, F. och Wiman, E. 2017-09-27. Säpo: Antalet farliga nazister ökar i snabb takt. *Aftonbladet/Svenska Dagbladet*. [online] <https://www.svd.se/sapo-antalet-svenska-nazister-okar-i-snabb-takt> (Hämtad 2018-01-20)

Sundkvist, F., Svensson, F. och Wiman, E. 2017-09-27. Unik kartläggning: Här är NMR:s inre kärna. *Aftonbladet/Svenska Dagbladet*. [online] <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/o4pKK/unik-kartlaggning-har-ar-nmrs-inre-karna> (Hämtad 2018-01-20)

Bilaga

Förteckning över undersökta texter med kodnyckel

KOD	KÄLLA
1	Andrén, M. 2017-02-22. Insändare: De osynliga hjältinnorna. <i>Nordfront</i> . [online] https://www.nordfront.se/insandare-de-osynliga-hjaltinnorna.smr (Hämtad 2018-02-18)
2	Andrén, M. 2017-03-06. Insändare: Är hem och familj slavarbete? <i>Nordfront</i> . [online] https://www.nordfront.se/insandare-ar-hem-och-familj-slavarbete.smr (Hämtad 2018-02-18)
3	Karlsson, E. 2015-09-09. Kvinnans roll. <i>Nordfront</i> . [online] https://www.nordfront.se/kvinnans-roll.smr (Hämtad 2018-02-18)
4	Karlsson, M. 2016-09-06. Ta ansvar för kvinnorna! <i>Nordfront</i> . [online] https://www.nordfront.se/ta-ansvar-for-kvinnorna.smr (Hämtad 2018-02-18)
5	Kimming, E. 2017-07-27. Ska vi vara ”duktiga tjejer” eller tidlösa kvinnor? <i>Nordfront</i> . [online] https://www.nordfront.se/ska-vi-vara-duktiga-tjejer-eller-tidlosa-kvinnor.smr (Hämtad 2018-02-18)